

**Informacinės visuomenės
plėtros komitetui prie
Susisiekimo ministerijos**

2014 m. spalio 9 d.

Versija 6.00

**Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos
finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų
laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos**

PRIEDAS NR. 6

**VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ JURIDINIO ASMENS TEISINIŲ
FORMŲ BEI IT PASLAUGŲ TEIKIMO ORGANIZAVIMO ALTERNATYVŲ
TEISINIAI ASPEKTAI**

EY

Building a better
working world

MAQS LAW FIRM

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	2 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJO JURIDINĖ FORMA	3
3. ESAMO SUBJEKTO STRUKTŪRINIS VIENETAS	4
4. SAVARANKIŠKO JURIDINIO ASMENS STEIGIMAS	6
4.1. BIUDŽETINĖ ĮSTAIGA.....	6
4.2. VIEŠOJI ĮSTAIGA.....	8
4.3. VALSTYBĖS ĮMONĖ	14
4.4. AKCINĖ BENDROVĖ	18
4.5. NAUJOS JURIDINIO ASMENS FORMOS KŪRIMAS.....	23
5. IT TURTO PERKĖLIMO VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJUI GALIMYBĖS	26
5.1. IT TURTO PERDAVIMO VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJUI PATIKĖJIMO TEISE	26
5.2. IT TURTO PERDAVIMO VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJUI PANAUDOS PAGRINDAIS	26
5.3. IT TURTO PERDAVIMO VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJUI KAIP INVESTICIJA	27
5.4. KITOS GALIMYBĖS	27
6. GALIMYBIŲ IT PASLAUGŲ GAVĖJAMS ĮSIGYTI IT PASLAUGAS IŠ VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ NETAIKANT VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO VERTINIMAS	27
7. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJO FINANSAVIMO GALIMYBĖS IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ	31
7.1. FINANSAVIMAS SUDARANT BIUDŽETO LĖŠŲ NAUDOJIMO SUTARTĮ	32
7.2. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJO ĮTVIRTINIMAS BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ GAVĖJU	32
7.3. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJO ĮTVIRTINIMAS BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ VALDYTOJU	33
8. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ TEIKIAMŲ PASLAUGŲ PIRKIMAS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO PAGRINDU	34
9. PRIVATAUS SEKTORIAUS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ IT PASLAUGŲ PIRKIMAS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO PAGRINDU	35
10. PASIRUOŠIMAS VIII PERTVARKOS ĮGYVENDINIMUI	36
11. IŠVADOS	37
12. TEISINIO REGLAMENTAVIMO POREIKIAI	38

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	3 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

1. ĮVADAS

Vertinant aptartus valstybės informacinių išteklių infrastruktūros (toliau – VIII) pertvarkymo ir valdymo modelius, jų pasiekimo scenarijų alternatyvas bei su tuo susijusias valstybės informacinių išteklių infrastruktūros pertvarkymo įgyvendinimo priemones šioje dalyje yra aptariamos su siūlytinomis VIII valdymu ir IT paslaugų teikimo organizavimu susiję teisiniai aspektai ir alternatyvos.

Įvertinant, jog esminiais VIII valdymo ir susijusių paslaugų teikimo organizavimo tikslais yra tobulinti valstybės informacinių išteklių valdymą ir teikiamų paslaugų kokybę, mažinti valstybės informacinių išteklių infrastruktūros eksploatacijos, priežiūros ir valdymo kaštus, yra atsižvelgiama į tai, kad dalis IT paslaugų, susijusių su I-II kategorijos IS/registrų tvarkymu neišvengiamai turi būti teikiama valstybės IT paslaugų teikėjų, tokiu būdu sudarant prielaidas viešajam sektoriui naudotis valstybės IT paslaugų teikėjų paslaugomis. Tuo tarpu kita dalis IT paslaugų, kurių poreikio užtikrinimui turėtų būti pasitelkiamas privatus sektorius, yra susijusi su poreikiais užtikrinti efektyvią konkurenciją ir tinkamą šių paslaugų įsigijimo organizavimą, minimizuojant IT paslaugų gavėjams administracinius ir kitokius procedūrinius suvaržymus įsigyjant šias paslaugas.

Pažymėtina, kad atsižvelgiant į aptartus tikslus ir anksčiau aptartą organizacinę IT paslaugų teikimo organizavimo struktūrą IT paslaugų teikimo tikslais už VIII optimizavimą ir tolesnį plėtojimą atsakinga institucija (toliau - Atsakinga institucija) organizuotų IT paslaugų katalogą. Šio katalogo struktūrą sudarytų privačių IT paslaugų teikėjų ir valstybės IT paslaugų teikėjų teikiamos paslaugos.

Siekiant užtikrinti efektyvų VIII resursų valdymą ir tvarkymą, visų pirma, yra būtina konsoliduoti šiuos resursus ir išteklius bei jų valdymą ir su tuo susijusių IT paslaugų teikimą pavesti Valstybės IT paslaugų teikėjams. Toliau aptariami teisiniai aspektai susiję su Valstybės IT paslaugų teikėjų teisine forma, steigimu ir resursų ir išteklių konsolidavimu.

2. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJO JURIDINĖ FORMA

Valstybės IT paslaugų teikėjais gali būti organizuojami ne vieninteliu būdu ir turėtų būti pasirenkamas toks veiklos organizavimo modelis, kuris labiausiai atitiktų Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklai keliamus reikalavimus ir kriterijus. Atsižvelgdami į tai, siekėme iširti ir įvertinti potencialius Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklos organizavimo būdus. Atlikdami analizę stengėmės įvertinti ir atsižvelgti į:

- ▶ darbuotojų samdymo, išlaikymo ir darbo apmokėjimo procese suteikiamas galimybes;
- ▶ finansavimo mechanizmą;
- ▶ autonomiją valdant finansinius išteklius;
- ▶ formuojamos politikos Valstybės IT srityje užtikrinimo galimybes;
- ▶ pelno siekimą;
- ▶ veiklos koordinavimo su kitomis institucijomis paprastumą;
- ▶ teisinį savarankiškumą;
- ▶ steigimo proceso sudėtingumą;
- ▶ galimybę užsiimti kita ūkine komercine veikla;
- ▶ IT turto perkėlimo galimybes;

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	4 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

- ▶ paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros kūrimo finansavimo galimybes;
- ▶ paslaugų pirkimo iš Valstybės IT paslaugų teikėjo galimybes;
- ▶ perkamų paslaugų finansavimo principus;
- ▶ kitas galinčias turėti reikšmės aplinkybes.

Taip pat norėtume atkreipti dėmesį, kad dalis su IT paslaugų teikėjų veikla, jos finansavimu susijusių klausimų yra bendri, nepriklauso nuo konkrečios pasirinktos juridinės formos, pavyzdžiui galimybė ES SF paramos lėšomis sukurti, formuoti Valstybės IT paslaugų teikėjo turtą arba perkelti iš valstybės institucijų ir įstaigų ES SF paramos lėšomis jau sukurtą IS ir nupirktą techninę įrangą pasirinktiems Valstybės IT paslaugų teikėjams.

Galimybė pasinaudoti ES SF paramos lėšomis kuriant, formuojant Valstybės IT paslaugų teikėjo turtą turėtų būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju. Turėtų būti įvertinama ir atsižvelgiama į konkrečias fondo taikomas ir vykdomo projekto taisykles, sąlygas ir pan. Visgi, *a priori* ribojimų pasinaudoti ES SF paramos lėšomis kuriant, formuojant Valstybės IT paslaugų teikėjo turtą nenumatome.

Galimybė disponuoti, *inter alia* perduoti pasirinktam Valstybės IT paslaugų teikėjui panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas jau sukurtas IS ar įsigytą techninę įrangą taip pat turėtų būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į fondo taikomas ir vykdomo projekto taisykles, sudarytą konkretaus projekto finansavimo ir administravimo sutartį ir jų nuostatas. Pažymėtina, kad dažnai projektų finansavimo ir administravimo sutartyse būna numatyti tam tikri ribojimai disponuoti panaudojus paramos lėšas sukurtus produktus ar įgytą techniką, pavyzdžiui, ribojimai tam tikrą terminą įkeisti, perleisti, parduoti turtą ar kitokiu būdu suvaržyti intelektines ar daiktines teises į turtą, kuriam įsigyti ar sukurti skiriamos projekto finansavimo lėšos. Ribojimai taip pat gali būti numatyti subjektui, kuris gavo finansavimą projektui, pavyzdžiui, nekeisti savo veiklos, kuriai skiriamos projekto finansavimo lėšos, pobūdžio ar įgyvendinimo sąlygų ir nenutraukti šios veiklos, nedalyvauti reorganizavime ir nesireorganizuoti, taip pat nesilikviduoti ir pan.

Tik įvertinus kiekvienu konkrečiu atveju nustatytas finansavimo sąlygas ir ribojimus, galima spręsti, ar ES SF paramos lėšomis sukurtos IS ir nupirktą techninę įrangą galėtų būti perkelta iš paramą gavusių subjektų pasirinktiems Valstybės IT paslaugų teikėjams.

3. ESAMO SUBJEKTO STRUKTŪRINIS VIENETAS

Viena iš alternatyvų organizuojant Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklą yra galimybė Valstybės IT paslaugų teikėjui tapti esamo (dabar veikiančio) subjekto struktūriniu vienetu. Tokiu atveju nebūtų kuriamas ar steigiamas naujas savarankiškas subjektas, o Valstybės IT paslaugų teikėjas būtų įtvirtinamas kaip jau egzistuojančio subjekto (toliau taip pat – organizacija) padalinys.

Visų pirma, tokiu atveju dalis su Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklos organizavimu susijusių klausimų būtų tiesiogiai priklausomi nuo subjekto, kurio struktūriniu padaliniu taptų Valstybės IT paslaugų teikėjas, teisinės formos. Pavyzdžiui, finansavimo mechanizmas, finansinių lėšų valdymo galimybės, papildomos ūkinės komercinės veiklos vykdymo galimybės, darbuotojų samdymo lankstumas ir kiti aspektai tiesiogiai priklausytų nuo juridinio asmens, kurio dalimi būtų Valstybės IT paslaugų teikėjas, juridinės formos. Plačiau su konkrečiomis juridinių asmenų formomis susiję teisiniai

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	5 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

aspektai aptariami vėliau, todėl dabar nebus analizuojami, o bus aptariami aspektai, susiję su tuo, kad Valstybės IT paslaugų teikėjas yra kito subjekto struktūrinė dalis.

Teisinis savarankiškumas

Šiuo atveju Valstybės IT paslaugų teikėjas nebūtų atskiras, savarankiškas subjektas, galintis laisvai dalyvauti civiliniuose teisiniuose santykiuose, savo vardu susikurti ir prisiimti teises ir pareigas. Dalyvavimas civiliniuose teisiniuose santykiuose turės būti atliekamas per organizaciją, kurios struktūriniu padaliniu yra Valstybės IT paslaugų teikėjas.

Finansavimo mechanizmas

Šiuo atveju Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklos finansavimo mechanizmas tiesiogiai priklauso nuo juridinio asmens, kurio struktūrinė dalimi yra, teisinės formos. Šiuo atveju taip pat svarbu įvertinti tai, kad Valstybės IT paslaugų teikėjas galėtų turėti tik labai ribotą finansinį savarankiškumą. Buvimas tik tam tikro subjekto struktūrinė dalimi reiškia, kad veiklos finansavimo klausimas bus sprendžiamas kartu su visa organizacija ir kitais jai priklausančiais struktūriniais padaliniais. Šiame kontekste galima išskirti du aspektus:

- (i) išorinis, t. y. visos organizacijos galimybės gauti finansavimą, pajamas. Kaip minėta, šiuo atveju didelį vaidmenį turi visos organizacijos juridinė forma. Tačiau būtina atkreipti dėmesį į tai, kad finansavimas būtų skiriamas/gaunamas visos organizacijos, o ne atskirų jos struktūrinių padalinių. Nors tam tikrose situacijose tai gali turėti teigiamų aspektų, tačiau bendra prasme tai lemia Valstybės IT paslaugų teikėjo priklausomybę nuo organizacijos;
- (ii) vidinis, t. y. gautas finansavimas būtų skirstomas organizacijos viduje. Tai gali lemti, kad dėl finansavimo bus „konkuruojama“ su kitais organizacijos struktūriniais padaliniais. Šiuo atveju finansavimas taip pat yra labiau priklausomas nuo su Valstybės IT paslaugų teikėju tiesiogiai nepriklausančių veiksmų (pavyzdžiui, iškilus poreikiui skirti didesnę finansavimą vienam organizacijos padaliniui, gali būti peržiūrimas ir kitų padalinių finansavimas). Be to, užsitikrinti tinkamą/pakankamą finansavimo lygį gali būti sunkiau jei IT paslaugų teikimas nėra pagrindinė/pirminė organizacijos, kurios struktūrinis padaliniu yra Valstybės IT paslaugų teikėjas, veiklos sritis.

Autonomija valdant finansinius išteklius

Kaip ir finansavimo mechanizmas, finansinių išteklių valdymo savarankiškumas didele apimtimi priklauso nuo organizacijos, kurios struktūrinė dalimi yra Valstybės IT paslaugų teikėjas juridinės formos. Tačiau aplinkybė, kad Valstybės IT paslaugų teikėjas yra tam tikros organizacijos struktūrinis padalinys taip pat turi reikšmės finansinių išteklių valdymo savarankiškumui. Kaip jau minėta, tokiu atveju gautas finansavimas būtų skirstomas organizacijos viduje. Tai lemia, kad, be kitų galimų ribojimų, už gautų finansinių lėšų panaudojimą Valstybės IT paslaugų teikėjas būtų atskaitingas organizacijos viduje.

Pelno siekimas

Galimybė siekti pelno tiesiogiai priklauso nuo subjekto, kurio struktūrinis padaliniu yra Valstybės IT paslaugų teikėjas, teisinės formos. Be to, kaip minėta anksčiau, esant organizacijos struktūrinis padaliniu išlieka klausimas dėl pelno pasidalijimo, t. y. šiuo atveju pelną gautų visa organizacija ir

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	6 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

nėra galimybių iš anksto užtikrinti, kad visas Valstybės IT paslaugų teikėjo generuojamas pelnas atitektų ar būtų panaudotas būtent Valstybės IT paslaugų teikėjo reikmėms.

Lankstumas samdant darbuotojus

Darbuotojų įdarbinimo procesas, skatinimo galimybės, įdarbinimo nutraukimas ir kiti susiję aspektai priklauso nuo subjekto, kurio struktūrine dalimi būtų Valstybės IT paslaugų teikėjas juridinės formos.

Taip pat reiktų atkreipti dėmesį į tai, kad gali kilti problemų dėl paslaugų teikimo kitoms institucijoms, įmonėms, organizacijoms. Pavyzdžiui, biudžetinės įstaigos gali vykdyti tik tokią veiklą, turėti tik tokias civilines teises ir pareigas, kurios neprieštarauja veiklos tikslams. Nors pačios organizacijos, kurios struktūriniu padaliniu yra Valstybės IT paslaugų teikėjas, aptarnavimas gali padėti užtikrinti įstaigos pagrindinių funkcijų įgyvendinimą, tačiau yra tikimybė, kad paslaugų teikimas kitiems subjektams gali būti traktuojamas kaip atskira veiklos sritis ar papildomas veiklos tikslas. Todėl gali reikėti keisti, pildyti atitinkamos institucijos steigimo dokumentus, veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Be to, priklausomai nuo organizacijos, kurios struktūrine dalimi yra Valstybės IT paslaugų teikėjas, teisinės formos, taip pat nuo paslaugų kitoms institucijoms, įstaigoms ar organizacijoms teikimo mechanizmo, gali kilti viešųjų pirkimų klausimas.

4. SAVARANKIŠKO JURIDINIO ASMENS STEIGIMAS

Valstybės IT paslaugų teikėjo funkcijoms įgyvendinti taip pat gali būti steigiamas naujas atskiras juridinis asmuo. Žemiau pateikiame kelių juridinių asmenų formų, kurios galėtų tikti Valstybės IT paslaugų teikėjui organizuoti, analizę.

4.1. Biudžetinė įstaiga

Viena iš galimų Valstybės IT paslaugų teikėjo teisinių formų yra biudžetinė įstaiga, kuri yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įgyvendinantis valstybės ar savivaldybės funkcijas ir išlaikomas iš valstybės ar savivaldybės biudžetų lėšų.

Teisinis savarankiškumas

Biudžetinė įstaiga yra atskiras, savarankiškai civiliniuose teisiniuose santykiuose galintis dalyvauti subjektas, galintis pats susikurti bei prisiimti teises bei pareigas. Biudžetinės įstaigos savininku gali būti tik valstybė arba savivaldybė. Iš valstybės biudžeto arba iš Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės pinigų fondų išlaikomos biudžetinės įstaigos savininkė yra valstybė.

Biudžetinės įstaigos teisinį savarankiškumą riboja jos veiklos apibrėžtis: biudžetinė įstaiga gali turėti ir įgyti tik tokias civilines teises ir pareigas, kurios neprieštarauja biudžetinės įstaigos nuostatams ir jos veiklos tikslams. Biudžetinė įstaiga įgyja civilines teises, prisiima civilines pareigas ir jas įgyvendina per biudžetinės įstaigos vadovą, tačiau teisės aktų nustatytais atvejais gali įgyti civilines teises ir pareigas per biudžetinės įstaigos savininką ar savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją.

Darytina išvada, jog pasirinkus biudžetinę įstaigą, kaip Valstybės IT paslaugų teikėjo teisinę formą, valstybė išlaikytų didelę Valstybės IT paslaugų teikėjo kontrolę. Tokia juridinė forma taip pat suteiktų

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	7 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

galimybę lengviau koordinuoti Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklą su kitomis institucijomis, *inter alia* IT paslaugų naudotojais.

Atkreiptinas dėmesys, kad didelis valstybės kontrolės lygmuo taip pat gali turėti neigiamą aspektą – šiuo atveju biudžetinė įstaiga tampa labiau paveiki ir jai daugiau įtakos gali daryti politiniai procesai. Dėl šių aplinkybių biudžetinės įstaigos veikloje taip pat gali atsirasti biurokratizmo apraiškų.

Biudžetinės įstaigos valdymas, jei paslaugos būtų teikiamos daugiau nei vienos ministerijos valdymo sritims

Biudžetinių įstaigų įstatymas numato, kad biudžetinės įstaigos vadovas yra vienasmenis biudžetinės įstaigos valdymo organas. Biudžetinės įstaigos vadovą priima į pareigas ir iš jų atleidžia biudžetinės įstaigos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos. Taigi, biudžetinės įstaigos valdymas (vadovo skyrimas) yra siejamas su biudžetinės įstaigos savininko priimamu sprendimu. Šiuo atveju įstatymas nenumato biudžetinės įstaigos valdymo formavimo priklausomybės nuo to, kelių ministerijų valdymo sritims būtų teikiamos IT paslaugos.

Finansavimo mechanizmas

Kaip jau minėta, biudžetinės įstaigos lėšų šaltiniais gali būti valstybės biudžeto asignavimai; Valstybinio socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės fondų lėšos. Biudžetinės įstaigos lėšų šaltiniu gali būti ir kitos teisėtai gautos lėšos, tačiau jas biudžetinė įstaiga gali naudoti Vyriausybės nustatyta tvarka.

Autonomija valdant finansinius išteklius

Biudžetinės įstaigos finansinių išteklių valdymas yra ribotas. Biudžetinės įstaigos savininko jai perduotas ir biudžetinės įstaigos įgytas turtas nuosavybės teise priklauso biudžetinės įstaigos savininkui, o biudžetinė įstaiga šį turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo teisės aktų nustatyta tvarka. Taigi, valstybė išlaiko įsteigto subjekto asignavimų ir turto valdymo kontrolę. Tai taip pat suteikia galimybių užtikrinti pakankamai aukštą biudžetinei įstaigai skirtų asignavimų valdymo skaidrumo laipsnį.

Pažymėtina, jog pagal savo prievolės biudžetinė įstaiga atsako tik savo lėšomis. Tačiau, jeigu biudžetinės įstaigos lėšų prievolėms padengti nepakanka, prievolės padengiamos biudžetinės įstaigos savininko lėšomis neviršijant biudžetinės įstaigos teisės aktų nustatyta tvarka naudojamo, valdomo ir disponuojamo turto vertės.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	8 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Formuojamos Valstybės IT politikos įgyvendinimo užtikrinimas

Kaip jau minėta, biudžetinė įstaiga yra finansuojama iš valstybės biudžeto asignavimų, yra steigiama viešosioms funkcijoms vykdyti. Tai lemia, kad valstybė išlaiko didelį biudžetinės įstaigos kontrolės laipsnį, todėl tikėtina, kad atitinkamai galės pakankamai nesunkiai užtikrinti ir formuojamos Valstybės IT politikos tinkamą įgyvendinimą.

Galimybė užsiimti ūkine veikla ir pelno siekimas

LR biudžetinių įstaigų įstatyme numatyta, jog biudžetinė įstaiga yra steigiama viešosioms funkcijoms vykdyti ir negali užsiimti kita, su viešųjų funkcijų įgyvendinimu nesusijusia ir pelno siekiančia veikla, kas lemia tam tikrą ribotą jos veiklos pobūdį. Biudžetinės įstaigos veikla turi griežtai atitikti įstaigos nuostatus, kuriuose būtina aiškiai ir išsamiai nurodyti biudžetinės įstaigos veiklos sritis ir rūšis.

Lankstumas samdant darbuotojus

Biudžetinių įstaigų darbuotojų ir tarnautojų atlyginimai yra nustatomi pagal patvirtintas darbo apmokėjimo sąlygas ir atlyginimų schemas. Be to, biudžetinių įstaigų tarnautojams taikytinos valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, kurios dauguma atveju yra detalčiau reglamentuotos ir suteikia mažiau pasirinkimo laisvės įdarbinimo, tarnautojų išlaikymo ir skatinimo procesuose, lyginant su darbo teisiniais santykiais. Atsižvelgiant į tai, biudžetinės įstaigos vadovo galimybės lanksčiai žiūrėti į darbo santykius, nustatyti reikalingą jų skaičių ir laisvai rinktis darbuotojus pagal jų kvalifikaciją ir kitas asmenines ar profesines savybes, siūlyti jiems palankias darbo sąlygas ir taip pritraukti geriau paruoštus ir kvalifikuotus specialistus, yra ribotos.

Steigimo sudėtingumas

Valstybės funkcijoms įgyvendinti biudžetinė įstaiga steigiama įstatymu arba Vyriausybės nutarimu. Biudžetinę įstaigą steigiant įstatymu gali būti įstatyminiu lygmeniu nustatomi biudžetinės įstaigos tikslai, funkcijos, su veiklos organizavimu susiję aspektai. Tačiau įstatymo priėmimo procesas yra gana sudėtingas ir ilgai trunkantis procesas. Biudžetinė įstaiga taip pat gali būti steigiama Vyriausybės nutarimu. Šiuo atveju steigimo procedūra yra paprastesnė.

4.2. Viešoji įstaiga

Viešoji įstaiga – tai pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą ir kitus įstatymus įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	9 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Teisinis savarankiškumas

Civiliniuose teisiniuose santykiuose viešoji įstaiga dalyvauja kaip atskiras savarankiškas subjektas, galintis savo vardu sukurti bei prisiimti teises ir pareigas. Viešoji įstaiga nebūtų tiesiogiai pavaldi ar atskaitinga jokiai valstybinei institucijai. Privalomi įstaigos organai - visuotinis dalininkų susirinkimas ir viešosios įstaigos vadovas. Viešosios įstaigos įstatuose gali būti numatytas ir kolegialus viešosios įstaigos valdymo organas, taip pat kiti kolegialūs organai.

Svarbu pažymėti, kad viešoji įstaiga gali užsiimti įstatymų nedraudžiama ir įstatuose numatyta ūkine komercine veikla, tačiau negali siekti pelno ir turėtų atitikti įstatuose apibrėžtą veiklą – pasirinktu veiklos būdu tenkintų viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, o taip pat kitokią, tačiau visuomenei naudingą veiklą.

Finansavimo mechanizmas

Viešosios įstaigos nuosavą kapitalą sudaro dalininkų kapitalas, pelnas (nuostolis), perkainojimo rezervas ir rezervai iš pelno. Viešosios įstaigos veikla gali būti finansuojama keliais būdais:

- (i) Steigėjų įnašai. Viešosios įstaigos steigėjais gali būti tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys, kurie LR Viešųjų įstaigų įstatymo ir įstatų nustatyta tvarka perdavę viešajai įstaigai įnašą, tampa jos dalininkais. Dalininkų įnašai gali būti pinigai ir/arba pagal LR Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą įvertintas materialusis ir nematerialusis turtas.
- (ii) Ūkinė komercinė veikla. Viešoji įstaiga gauna pajamas iš ūkinės veiklos, numatytos įstatuose. Tikėtina, kad viešosios įstaigos teikiamos IT paslaugos šiuo atveju būtų pagrindinis tokios įstaigos veiklos finansavimo šaltinis. Tai, kad pagrindinis finansavimo šaltinis būtų pajamos, gaunamos iš atliekamos ūkinės komercinės veiklos, taip pat lemia, kad finansavimas gali būti ne toks stabilus, kaip kitų juridinių formų subjektų, nes pajamos iš ūkinės komercinės veiklos gali būti sunkiau prognozuojamos. Taip pat gali būti sunkiau išlaikyti pastovų gaunamų pajamų lygį, todėl didėja veiklos tvarumo rizika. Kita vertus, aplinkybė, kad viešoji įstaiga didelę dalį finansavimo gauna už teikiamas paslaugas, suteikia galimybę efektyviau valdyti valstybės finansus.
- (iii) Dotacijos (neatlyginamai gavus turtą VŠĮ tikslams įgyvendinti, arba lėšų, skirtų tokio turto įsigijimui) bei tiksliniai įnašai (jie skirti griežtai apibrėžtiems tikslams įgyvendinti, pvz. parama programai vykdyti).

Atkreiptinas dėmesys, kad viešoji įstaiga gautą paramą (lėšas, bet kokį kitą turtą, jai suteiktas paslaugas), taip pat kitas negrąžintinai gautas lėšas naudoja tik paramą suteikusio ar lėšas perdavusio asmens nurodytiems (jeigu perduodamas šias lėšas, kitą turtą ar suteikdamas paslaugas asmuo davė tokius nurodymus) tikslams. Viešoji įstaiga negali priimti lėšų, bet kokio kito turto ir paslaugų, jeigu paramą suteikiantis ar lėšas perduodantis asmuo nurodo šias lėšas, turtą ar paslaugas naudoti kitiems tikslams, negu nustatyta viešosios įstaigos įstatuose.

Autonomija valdant finansinius išteklius

Disponavimas viešosios įstaigos finansiniais ištekliais yra dalinai ribojamas tuo aspektu, kad viešosios įstaigos gautas pelnas gali būti naudojamas tik viešosios įstaigos įstatuose nustatytiems viešosios

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	10 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

įstaigos veiklos tikslams siekti ir negali būti skiriamas dalininkams, viešosios įstaigos organų nariams, darbuotojų premijoms. Lėšų gali būti laisvai panaudojimas, jei toks naudojimas atitinka viešosios įstaigos tikslus.

Pelno siekimas

Viešosios įstaiga gali vykdyti ūkinę komercinę veiklą ir gauti iš jos pelną, tačiau viešosios įstaigos gautas pelnas gali būti naudojamas tik viešosios įstaigos įstatuose nustatytiems veiklos tikslams siekti ir negali būti skiriamas dalininkams, viešosios įstaigos organų nariams, darbuotojų premijoms.

Pažymėtina, kad kitoms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms siekiant įsigyti viešosios įstaigos teikiamas paslaugas, gali būti taikomos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatos. Vykdamas įprastinę viešųjų pirkimų procedūrą būtų sunku prognozuoti, ar visais atvejais būtų įmanoma užtikrinti paslaugų įsigijimą būtent iš viešosios įstaigos. Žemiau siūlomos galimybės įsigyti IT paslaugas iš Valstybės IT paslaugų teikėjo suteikia galimybių išvengti ar taikyti supaprastintas viešųjų pirkimų procedūras, kurios leistų spręsti šią problemą.

Atkreiptinas dėmesys, kad LR Pelno mokesčio įstatymas neišskiria viešųjų įstaigų iš kitų juridinių asmenų ir nustato prievolę mokėti pelno mokestį, uždirbus pajamų iš ūkinės-komercinės veiklos. LR Pelno mokesčio įstatyme numatyta, kad pelno nesiekiančių vienetų, kurių mokesstinio laikotarpio pajamos iš ūkinės komercinės veiklos neviršija 1 milijono litų, apmokestinamojo pelno dalis, viršijanti 25 tūkstančių litų sumą, apmokestinama 15% pelno mokesčiu. Tačiau, jei uždirbtos pajamos yra skiriamos tenkinančiai viešuosius interesus veiklai finansuoti, tada tokios pajamos nėra apmokestinamos. Taigi, pelnas iki 25 tūkstančių litų apmokestinamas 0% mokesčio tarifu, o jei uždirbtos pajamos yra skiriamos tenkinančiai viešuosius interesus veiklai finansuoti, tada tokios pajamos nėra apmokestinamos iš viso.

Galimybė užsiimti ūkine veikla

Viešoji įstaiga turi teisę verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla, kuri yra neatsiejamai susijusi su jos veiklos tikslais, tačiau tokios veiklos tikslas negali būti pelno siekimas. Esminis reikalavimas yra tai, kad ūkinė komercinė viešosios įstaigos veikla tenkintų viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą.

Lankstumas samdant darbuotojus

Viešosios įstaigos vadovas savarankiškai sprendžia darbuotojų samdymo, darbo sutarčių sudarymo ir atlyginimo dydžio darbuotojams nustatymo klausimus. Tai sudaro galimybę lanksčiau žiūrėti į darbo santykius, laisviau rinktis darbuotojus ir nustatyti reikalingą jų skaičių pagal jų kvalifikaciją ir kitas asmenines ar profesines savybes, siūlant jiems lankstesnes darbo sąlygas ir taip pritraukiant galimai geriau paruoštus specialistus bei labiau kvalifikuotus darbuotojus.

Formuojamos Valstybės IT politikos įgyvendinimo užtikrinimas

Viešoji įstaiga nebūtų tiesiogiai pavaldi ar atskaitinga jokiai valstybinei institucijai. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad steigiamos viešosios įstaigos steigėjas ir dalininkas arba vienas iš dalininkų būtų valstybės,

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	11 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

tikėtina, kad formuojama IT veikla ir paslaugų teikimas būtų tinkamai koordinuojamas ir našus, atitinkantis nacionalinės teisės aktus bei užtikrinanti efektyvią paslaugų teikimo politiką.

IT turto perkėlimo Valstybės IT paslaugų teikėjui galimybės

Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką bei sąlygas numato Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas. Šio įstatymo 7 str. 2 dalyje numatyta, kad Valstybės turtą patikėjimo teise valdo, naudoja ir juo disponuoja *inter alia* valstybės institucijos, įstaigos ir organizacijos, valstybės įmonės ir šiame įstatyme numatytais atvejais pagal turto patikėjimo sutartis – kiti juridiniai asmenys.

Valstybės turtas **patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti** perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Viešajai įstaigai valstybės turtas patikėjimo teise gali būti perduotas pagal turto patikėjimo sutartį tik tais atvejais, kai įstatymai tokiai viešajai įstaigai priskiria valstybines funkcijas. Taigi, siekiant patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti perduoti valstybės turtą, viešajai įstaigai įstatymo lygmeniu turėtų būti priskirtos valstybinės funkcijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad siekiant turtą perduoti viešajai įstaigai, Vyriausybės nutarimo projektas turi būti suderintas su turtą perduodančio valstybės institucijos, įstaigos ar organizacijos steigėju (išskyrus valstybės institucijas, įstaigas ar organizacijas, kurių steigėjai yra Lietuvos Respublikos Seimas ar Lietuvos Respublikos Vyriausybė) arba institucija, įstaiga ar organizacija, įgaliota vykdyti steigėjo funkcijas); taip pat Konkurencijos taryba.

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme taip pat numatyta, kad valstybės ir savivaldybių turtas gali būti perduodamas **panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis** viešosioms įstaigoms, kai bent vienas iš jų dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, kurioms atstovauja valstybės ar savivaldybių institucija. Taigi, tokia turto perdavimo galimybė gali pasinaudoti viešosios įstaigos, jei bent vienas jų dalininkų yra valstybė.

Sprendimą dėl valstybės turto perdavimo pagal panaudos sutartį priima Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Turto perdavimo tvarką reglamentuoja Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašas.

Svarbu paminėti, kad viešajai įstaigai turtas gali būti perduotas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis, jeigu ji pateikia valstybės institucijos, koordinuojančios tą veiklos sritį, kur veikia panaudos subjektas, išvadą apie panaudos subjekto vykdomos veiklos reikalingumą visuomenei ir valstybės turto perdavimo tikslingumą. Be to, viešosios įstaigos taip pat turi dalyvauti vykdamas Vyriausybės patvirtintas programas.

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo atveju viešosioms įstaigoms valstybės turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis ne ilgesniam kaip 5 metų terminui.

Valstybės turtas taip pat gali būti **investuojamas**, t.y. valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas, kaip įnašas, gali būti perduodamas viešajai įstaigai vykdamas steigimo akte ar steigimo sutartyje prisiimtus steigėjo turtinius įsipareigojimus; viešajai įstaigai nustatant (formuojant) dalininkų kapitalą, jeigu įstatymų numatytais atvejais biudžetinė įstaiga pertvarkoma į viešąją įstaigą. Sprendimą dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priima Vyriausybė. Pažymėtina, kad prieš priimant atitinkamą sprendimą, būtina jį ekonomiškai ir socialiai pagrįsti, be to, turi būti tenkinami ne mažiau kaip trys Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 19 str. 2 dalyje numatyti kriterijai.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	12 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros kūrimo finansavimo galimybės

Valstybės IT paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros finansavimas yra glaudžiai susijęs su veiklos finansavimu apskritai ir galimi finansavimo šaltiniai didele apimtimi sutampa. Žemiau pateikiame galimus viešosios įstaigos IT infrastruktūros kūrimo finansavimo šaltinius:

- ▶ Steigėjų įnašai. Pažymėtina, kad dalininkų įnašai gali būti tiek piniginės lėšos, tiek pagal LR turto ir verslo pagrindų įstatymą įvertintas materialusis ir nematerialusis turtas. Šiuo atveju taip pat gali būti perduotas kitų institucijų, įstaigų, organizacijų perduotas IT turtas.
- ▶ Infrastruktūrai kurti gali būti panaudojamas iš ūkinės-komercinės veiklos gautos pajamos;
- ▶ Jei viešoji įstaiga gautų dotacijų, paramos ar finansavimo iš kitų šaltinių, jie taip pat galėtų būti naudojami Valstybės IT infrastruktūrai sukurti, jei toks jų tikslas būtų numatytas paramą suteikusio ar lėšas perdavusio asmens;
- ▶ IT paslaugų teikimui reikalinga infrastruktūra taip pat gali būti formuojama iš kitų institucijų, įstaigų, organizacijų perduoto IT turto.

Ar Valstybės IT paslaugų teikėjui reikalingos infrastruktūros kūrimas galėtų būti finansuojamas iš ES struktūrinių fondų, turėtų būti sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinant konkretaus fondo ir projekto teikiamo finansavimo sąlygas ir taisykles, pasirašytas konkrečias sutartis.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	13 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Paslaugų pirkimo iš Valstybės IT paslaugų teikėjo galimybės

Pažymėtina, kad kitoms institucijoms, įstaigoms ir organizacijos siekiant įsigyti viešosios įstaigos teikiamas paslaugas, gali būti taikomos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, jei tokios perkančiosios institucijos, įstaigos ir organizacijos pagal LR viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas būtų laikomos perkančiosiomis organizacijomis ir jei negalėtų būti pritaikoma nė viena iš LR viešųjų pirkimų įstatyme numatytų išimčių, kuomet šio įstatymo nuostatos nėra taikomos.

Perkamų paslaugų finansavimo principai

Atsiskaitymas už Valstybės IT paslaugų teikėjo suteiktas paslaugas lėšas Valstybės IT paslaugų teikėjui perdant tiesiogiai iš valstybės biudžeto asignavimų kelia abejonių. Kaip jau minėta, šiuo atveju gali būti taikomos viešųjų pirkimų procedūros. Be to, šiuo atveju taip pat galėtų kilti neteisėtos valstybės pagalbos klausimas. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos 107 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai. Pažymėtina, kad valstybės teikiamos finansinės paramos ūkio subjektams priemonės yra suprantamos kaip valstybės pagalba, kuriai taikytini 107 straipsnio reikalavimai, ir kuriai taikomas bendras draudimo principas, jei tokios priemonės *inter alia* teikia ūkio subjektams išskirtinę ekonominę naudą, kurios jie negautų normaliomis rinkos sąlygomis; yra skirtos kai kurių prekių gamybai ar paslaugoms teikti, arba kai kuriems ūkio subjektams. Pavyzdžiui, išskirtinė ekonominė nauda laikoma suteikta tais atvejais, kuomet be panaudotų priemonių ūkio subjektai tokios naudos rinkos sąlygomis negautų. Įvertinus nurodytas aplinkybes manytina, kad už suteiktas paslaugas atsiskaitant tiesiogiai iš valstybės biudžeto pervedamomis lėšomis, gali būti keliami klausimai dėl neteisėto valstybės pagalbos teikimo, todėl toks atsiskaitymo už suteiktas paslaugas modelis turėtų būti detaliau išnagrinėtas.

Tais atvejais, jei dalis paslaugų būtų teikiama privataus sektoriaus paslaugų teikėjų, tokios paslaugos galėtų būti finansuojamos asignavimus iš valstybės biudžeto skiriant konkrečioms institucijoms, įstaigoms ar organizacijoms, siekiančioms įsigyti paslaugas iš privataus sektoriaus subjektų, kurios ir atsiskaitytų su privataus sektoriaus paslaugų teikėjais už jų suteiktas paslaugas.

Steigimo sudėtingumas

LR Viešųjų įstaigų įstatymas nenumato praktiškai jokių ribojimų dėl šios teisinės formos steigėjų. Viešosios įstaigos steigimo teisinis pagrindas yra steigėjų sudarytas viešosios įstaigos steigimo sandoris – viešosios įstaigos steigimo sutartis ar steigimo aktas. Jeigu steigėja yra valstybė, viešosios įstaigos steigimo aktas surašomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu dėl viešosios įstaigos steigimo ir valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka. Vyriausybės nutarime taip pat turi būti nurodyta valstybės institucija, kuriai pavedama atstovauti steigėjai, ir šios valstybės institucijos, kaip viešosios įstaigos savininkės ar dalininkės, teisės ir pareigos.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	14 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

4.3. Valstybės įmonė

Valstybės įmonė yra iš valstybės turto įsteigta arba įstatymų nustatyta tvarka valstybei perduota įmonė, kuri nuosavybės teise priklauso valstybei ir jai perduotą ir jos įgytą turtą valdo, naudoja bei juo disponuoja patikėjimo teise. Valstybės įmonė yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo. Valstybės įmonės tikslas – teikti viešąsias paslaugas, gaminti produkciją ir vykdyti kitą veiklą siekiant tenkinti viešuosius interesus. Valstybės įmonės savininkė yra valstybė, kuri savininko teises ir pareigas valstybė įgyvendina per Vyriausybę arba jos įgaliotą valstybės valdymo instituciją.

Teisinis savarankiškumas

Valstybės įmonė yra atskiras, savarankiškai civiliniuose teisiniuose santykiuose galintis dalyvauti subjektas, galintis pats susikurti bei prisiimti teises bei pareigas. Atkreiptinas dėmesys, kad įmonės veiklos tikslas reglamentuojamas tiek, kad ji privalo teikti viešąsias paslaugas, gaminti produkciją ir vykdyti kitą veiklą siekiant tenkinti viešuosius interesus. Įstatyme numatytas esminis reikalavimas – valstybės įmonės vykdoma veikla turi tenkinti viešuosius interesus.

Valstybės įmonė turi savo organus – įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją ir vienasmenį valdymo organą – įmonės vadovą. Įmonės įstatuose gali būti numatytas ir kolegialus įmonės valdymo organas – valdyba, tačiau valstybės įmonės valdybos nariais gali būti tik įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos valstybės tarnautojai ir įmonės vadovas.

Atkreiptinas dėmesys, kad įmonės veiklos strategiją nustato, įmonės vadovą, valdybos narius skiria ir atšaukia įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija.

Finansavimo mechanizmas

Steigiant įmonę Vyriausybės nutarime turi būti nurodomas įmonės savininko patikėjimo teise perduodamas turtas. Įmonės savininkas išlaiko nuosavybės teisę į perduotą turtą. Įmonei gali būti perduodamas bet koks įmonės savininko turtas, kurį pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą galima perduoti įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti.

Pažymėtina, kad valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimu įmonei įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka gali būti skiriamos lėšos.

Valstybės įmonės taip pat gauna pajamas vykdant įmonės veiklą - teikiant viešąsias paslaugas, gaminant produkciją ar vykdant kitą veiklą.

Autonomija valdant finansinius išteklius

Esminių ribojimų teisės aktuose nėra numatyta, todėl valstybės įmonė turi gana didelę autonomiją valdant finansinius išteklius. Viena vertus, tai suteikia galimybę spręsti dėl tinkamiausių valdomų finansinių išteklių panaudojimo būdų, tačiau tai taip pat sukelia grėsmę, kad lėšos gali būti panaudotos netinkamai.

Taip pat reiktų atkreipti dėmesį, kad valstybės įmonė, valdydama, naudodamasi ir disponuodama valstybės turtu yra atsakinga pagal LR Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, kuriame numatyta, kad valstybės turto apskaitą, valdymą, naudojimą ir

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	15 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

disponavimą juo kontroliuoja valstybės institucijos, valstybės įmonės, įstaigos ar organizacijos vidaus audito tarnyba (vidaus auditoriai) ir Valstybės kontrolė. Valstybės įmonės vadovas turi parengti ir kartu su įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkiniu pateikti įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai ataskaitinių finansinių metų įmonės veiklos ataskaitą. Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija taip pat turi teisę nustatyti papildomas informacijos, kuri turi būti pateikiama įmonės veiklos ataskaitoje, reikalavimus.

Pelno siekimas

Valstybės įmonė yra pelno siekiantis subjektas. Pelno siekimas teikiant viešąsias paslaugas, ar gaminant produkciją ar vykdant kitą veiklą yra vienas iš valstybės įmonės tikslų, gautomis pajamomis pildant valstybės biudžetą. Įmonės vadovas turi parengti ir kartu su įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkiniu pateikti įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai tvirtinti sprendimo dėl įmonės paskirstytojo pelno (nuostolių) paskirstymo projektą. Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija privalo užtikrinti, kad iš įmonės paskirstytojo pelno į valstybės biudžetą įmokama įmonės pelno įmoka būtų 50 procentų įmonės ataskaitinių finansinių metų pelno. Esant tam tikros sąlygoms, Vyriausybė nustatyta tvarka gali nustatyti mažesnę įmonės pelno įmoką, arba valstybės įmonė gali būti atleista nuo įmokų į valstybės biudžetą mokėjimų.

Galimybė užsiimti ūkine veikla

Kaip numato LR Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas, valstybės įmonė turi teisę verstis bet kokia įstatymų neuždrausta ir įmonės įstatuose numatyta ūkine komercine veikla. Valstybės įmonė turi gana plačią diskreciją kaip ir kokią ūkinę veiklą vykdyti, kad įgyvendintų įmonės veiklos tikslus. Remdamasi įstatymu, įmonė gali nustatyti savo produkcijos bei teikiamų paslaugų kainas ir tarifus, išskyrus atvejus, kai juos įstatymų nustatyta tvarka nustato Vyriausybė ar kita įstatymų nustatyta institucija, o tai suteikia nemažą autonomiją vykdant ūkinę komercinę veiklą.

Būtina pažymėti, kad jei teikdama paslaugas valstybės įmonė sudarytų paslaugų teikimo sutartis ir pagal jas gautų atlyginimą iš kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų, tokiu atveju gali būti taikomos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatos.

Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų taikymo galimai būtų galima išvengti, jei Valstybės IT paslaugų teikėjui būtų suteikta išimtinė teisė teikti paslaugas teisės akto, atitinkančio Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis, pagrindu. Siekiant įvertinti, ar nagrinėjamu atveju išimtinės teisės suteikimas būtų suderinamas su Europos Sąjungos steigiamųjų sutarčių nuostatomis, turėtų būti atliekamas atskiras tyrimas.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	16 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Lankstumas samdant darbuotojus

Valstybės įmonės nėra kontroliuojamos specialiais įstatymais personalo įdarbinimo, apmokėjimo už darbą bei jų atlyginimų dydžių nustatymo klausimais, todėl taikytinos bendros LR darbo kodekse nustatytos taisyklės. Pagal LR Valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymą, valstybės įmonės vadovas rengia įmonės darbuotojų apmokėjimo ir premijavimo taisykles. Tai sudaro galimybę lanksčiau žiūrėti į darbo santykius, laisviau rinktis darbuotojus ir nustatyti reikalingą jų skaičių pagal jų kvalifikaciją ir kitas asmenines ar profesines savybes, siūlant jiems lankstesnes darbo sąlygas ir taip pritraukiant galimai geriau paruoštus specialistus bei labiau kvalifikuotus darbuotojus. Taip pat lankstesnis yra jau nustatytų priimant į darbą darbo sąlygų keitimas, darbo sąlygų darbuotojams gerinimas, kadangi atlyginimo struktūra bei kitos apmokėjimo už darbą sąlygos nėra griežtai reglamentuotos įstatymais.

Formuojamos Valstybės IT politikos įgyvendinimo užtikrinimas

Kaip jau minėta, Valstybės įmonės savininkė yra valstybė. Be to, savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija nustato įmonės veiklos strategiją, skiria ir atšaukia įmonės vadovą, valdybos narius. Šio aplinkybės leidžia manyti, kad bus įmanoma užtikrinti efektyvų formuojamos Valstybės IT politikos įgyvendinimą.

IT turto perkėlimo Valstybės IT paslaugų teikėjui galimybės

Kaip jau minėta, valstybės turtas **patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti** perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka. **Valstybės įmonė** yra vienas iš subjektų, galinčių patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti valstybės turtu.

Valstybės turto perdavimo tvarka detalizuojama Vyriausybės nutarimu patvirtintame Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos apraše. Valstybės turtas perduodamas valdyti, naudoti ir disponuoti juo Vyriausybei priėmus nutarimą dėl valstybės turto perdavimo patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti juo šiame apraše nurodytiems juridiniams asmenims arba valstybės turto, patikėjimo teise valdomo, naudojamo ir disponuojamo juo šiame apraše nurodytų juridinių asmenų, perdavimo patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti juo kitiems juridiniams asmenims.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės nutarimo projektas turi būti suderintas su turto perduodančio valstybės institucijos, įstaigos ar organizacijos steigėju (išskyrus valstybės institucijas, įstaigas ar organizacijas, kurių steigėjai yra Lietuvos Respublikos Seimas ar Lietuvos Respublikos Vyriausybė) arba institucija, įstaiga ar organizacija, įgaliota vykdyti steigėjo funkcijas); taip pat Konkurencijos taryba.

Valstybės ir savivaldybių turtas taip pat gali būti perduodamas **panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis** valstybines ar savivaldybių funkcijas įgyvendinantiems subjektams, taip pat kitiems subjektams, jei tai numatyta įstatymuose arba tarptautinėse sutartyse. Valstybės įmonei turtas panaudos pagrindais galėtų būti perduotas tokiu atveju, jei tokiai įmonei būtų priskirtas valstybinės funkcijos vykdymas, arba tokia galimybė numatyta įstatyme ar tarptautinėje sutartyje.

Sprendimą dėl valstybės turto perdavimo pagal panaudos sutartį priima Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Pažymėtina, kad nematerialūs, ilgalaikis ir trumpalaikis materialūs turtas (išskyrus nekilnojamuosius daiktus) perduodamas valstybės turto valdytojų sprendimais.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	17 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Svarbu paminėti, kad valstybės turtas gali būti perduotas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis, jeigu yra pateikta valstybės institucijos, koordinuojančios tą veiklos sritį, kur veikia panaudos subjektas, išvadą apie panaudos subjekto vykdomos veiklos reikalingumą visuomenei ir valstybės turto perdavimo tikslingumą.

Paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros kūrimo finansavimo galimybės

IT paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros finansavimas yra glaudžiai susijęs su veiklos finansavimu apskritai ir galimi finansavimo šaltiniai didele apimtimi sutampa. Žemiau pateikiame galimus valstybės įmonės IT infrastruktūros kūrimo finansavimo šaltinius:

- ▶ savininko patikėjimo teise perduodamas turtas. Kaip jau minėta, įmonei gali būti perduodamas bet koks įmonės savininko turtas, kurį pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą galima perduoti įmonei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti;
- ▶ valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimu įmonei įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka skirtos lėšos;
- ▶ vykdant įmonės veiklą - teikiant viešąsias paslaugas, gaminant produkciją ar vykdant kitą veiklą, gautos pajamos;
- ▶ Iš kitų institucijų, įstaigų, organizacijų pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą perduotas IT turtas.

Ar Valstybės IT paslaugų teikėjui reikalingos infrastruktūros kūrimas galėtų būti finansuojamas iš ES struktūrinių fondų, turėtų būti sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinant konkretaus fondo ir projekto teikiamo finansavimo sąlygas ir taisykles, pasirašytas konkrečias sutartis.

Paslaugų pirkimo iš Valstybės IT paslaugų teikėjo galimybės

Pažymėtina, kad kitoms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms siekiant įsigyti viešosios įstaigos teikiamas paslaugas, gali būti taikomos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, jei tokios perkančiosios institucijos, įstaigos ir organizacijos pagal LR viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas būtų laikomos perkančiosiomis organizacijomis ir jei negalėtų būti pritaikoma nė viena iš LR viešųjų pirkimų įstatyme numatytų išimčių, kuomet šio įstatymo nuostatos nėra taikomos.

Perkamų paslaugų finansavimo principai

Atsiskaitymas už Valstybės IT paslaugų teikėjo suteiktas paslaugas lėšas Valstybės IT paslaugų teikėjui pervedant tiesiogiai iš valstybės biudžeto asignavimų kelia abejonių. Kaip jau minėta, šiuo atveju gali būti taikomos viešųjų pirkimų procedūros. Be to, šiuo atveju taip pat galėtų kilti neteisėtos valstybės pagalbos klausimas. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos 107 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrą prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai. Pažymėtina, kad valstybės teikiamos finansinės paramos ūkio subjektams priemonės yra suprantamos kaip valstybės pagalba, kuriai taikytini 107 straipsnio reikalavimai, ir kuriai taikomas bendras draudimo principas, jei tokios priemonės *inter alia* teikia ūkio subjektams

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	18 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

išskirtinę ekonominę naudą, kurios jie negautų normaliomis rinkos sąlygomis; yra skirtos kai kurių prekių gamybai ar paslaugoms teikti, arba kai kuriems ūkio subjektams. Pavyzdžiui, išskirtinė ekonominė nauda laikoma suteikta tais atvejais, kuomet be panaudotų priemonių ūkio subjektai tokios naudos rinkos sąlygomis negautų. Įvertinus nurodytas aplinkybes manytina, kad už suteiktas paslaugas atsiskaitant tiesiogiai iš valstybės biudžeto pervedamomis lėšomis, gali būti keliami klausimai dėl neteisėto valstybės pagalbos teikimo, todėl toks atsiskaitymo už suteiktas paslaugas modelis turėtų būti detaliau ištirtas.

Tais atvejais, jei dalis paslaugų būtų teikiama privataus sektoriaus paslaugų teikėjų, tokios paslaugos galėtų būti finansuojamos asignavimus iš valstybės biudžeto skiriant konkrečioms institucijoms, įstaigoms ar organizacijoms, siekiančioms įsigyti paslaugas iš privataus sektoriaus subjektų, kurios ir atsiskaitytų su privataus sektoriaus paslaugų teikėjais už jų suteiktas paslaugas.

Steigimo sudėtingumas

Valstybės įmonę nutarimu steigia Vyriausybė. Vyriausybė savo nutarime dėl steigiamos valstybės įmonės nurodo savininko teises ir pareigas įgyvendinsiančią instituciją. Pažymėtina, kad teisės aktuose, kuriais steigiama įmonė, *inter alia* turi būti nurodytas įmonės savininko patikėjimo teise perduodamas turtas, todėl Vyriausybės nutarimo rengimo projektas gali trukti ilgiau.

4.4. Akcinė bendrovė

Akcinė bendrovė – tai ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kurio įstatinis kapitalas yra padalytas į dalis, vadinamas akcijomis. Akcinė bendrovė, kurios visos akcijos priklauso valstybei, tampa išimtinai valstybės valdoma įmone. Valstybė, kaip turinti visas akcinės bendrovės savininko teises, turi būti profesionali ir atsakinga, aktyviai siekti didinti akcinės bendrovės turto vertę, o tokių įmonių valdymas turi būti skaidrus ir orientuotas į aiškius tikslus.

Teisinis savarankiškumas

Akcinė bendrovė yra atskiras, savarankiškai civiliniuose teisiniuose santykiuose galintis dalyvauti bei pelno siekiantis subjektas, galintis pats susikurti bei prisiimti teises bei pareigas.

Akcinė bendrovė, kaip tai numatyta Akcinių bendrovių įstatyme, turi turėti savo organus – visuotinį akcininkų susirinkimą ir vienasmenį valdymo organą – bendrovės vadovą. Taip pat gali būti sudaryti kiti organai – valdyba, stebėtojų taryba. Atsižvelgiant į tai, kad valstybė yra vienintelė valstybės valdomos akcinės bendrovės akcininkė, valstybei atstovaujanti institucija (akcijų valdytojas) priima rašytinius sprendimus, kurie prilyginami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimams.

Akcinės bendrovės veiklos strategiją nustato, valdybos narius skiria ir atšaukia įmonės savininko teisės ir pareigos įgyvendinanti institucija. Valstybei atstovaujanti institucija, atsižvelgdama į metines akcinės bendrovės pardavimo pajamas ir valdomo turto vertę bei į tokios bendrovės strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui, sprendžia, ar tikslinga sudaryti valdybą valstybės valdomoje bendrovėje, ir prireikus inicijuoja valdybos sudarymą.

Atsižvelgiant į metines akcinės bendrovės pardavimo pajamas ir valdomo turto vertę, valstybės valdomoje bendrovėje sudaromas audito komitetas, o jei toks komitetas nesudaromas – vidaus kontrolės komitetas, kuris atlieka finansinių ataskaitų rengimo proceso vertinimą, valstybės valdomos bendrovės vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito, jeigu jis įmonėje veikia, sistemų

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	19 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

veiksmingumo vertinimą ir rengia rekomendacijas dėl šių sistemų tobulinimo, stebi audito atlikimo procesą bei atlieka kitas valdybos pavestas funkcijas. Tuo pačiu pagrindu valstybės valdomoje įmonėje sudaromas ir atlygio komitetas, kuris rengia pasiūlymus dėl valstybės valdomos įmonės vadovaujančių darbuotojų (vadovo, jo pavaduotojų ir vyriausiojo buhalterio) atlygio sistemos. Pagal poreikius gali būti sudaromi ir kiti komitetai.

Valstybės valdomos akcinės bendrovės, kaip ir kitų valstybės valdomų įmonių, pagrindiniai veiklos tikslai yra verslo vertės augimo ir dividendų ar pelno įmokos pajamingumo siekimas, taip pat strateginių šalies interesų užtikrinimas: šalies ekonominis saugumas, strateginių projektų vykdymas, kokybiška infrastruktūra, taip pat atsižvelgiant į įmonės siekiamus tikslus – valstybės socialinių ir politinių tikslų įgyvendinimas.

Finansavimo mechanizmas

Vyriausybė, remdamasi Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo statymu gali priimti nutarimą investuoti valstybei priklausantį turtą į akcinės bendrovės steigimą. Valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas minėtu nutarimu perduodamas akcinei bendrovei kaip pradinis įnašas, vykdant steigimo akte prisiimtus steigėjo turtinius įsipareigojimus. Akcinės bendrovės savininkas išlaiko nuosavybės teisę į perduotą turtą. Akcinių bendrovių įstatymas numato tolesnį tokio įnašo panaudojimą įgyvendinant bendrovės numatytus tikslus.

Pažymėtina, kad valstybės valdomos akcinės bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, nusprendusi, jog akcinės bendrovės tikslų įgyvendinimui yra reikalingos papildomos lėšos, priima sprendimą dėl tokių tikslų įgyvendinimui reikalingo papildomo finansavimo – tai gali būti valstybės valdomos akcinės bendrovės veiklos pajamos, skolintas kapitalas, įstatinio kapitalo didinimas, dotacija ir kt.

Valstybės valdoma akcinė bendrovė tolimesnes pajamas gauna vykdant tokios bendrovės ūkinę komercinę veiklą, kurios tikslas – gauti pelną valstybės interesams tenkinti ir jos tikslams įgyvendinti.

Autonomija valdant finansinius išteklius

Esminių ribojimų teisės aktuose nėra numatyta, todėl akcinė bendrovė, kurios vienintelis akcininkas yra valstybė, vykdydama ūkinę komercinę veiklą, turi gana didelę autonomiją valdant finansinius išteklius. Viena vertus, tai suteikia galimybę spręsti dėl tinkamiausių valdomų finansinių išteklių panaudojimo būdų, tačiau tai taip pat sukelia grėsmę, kad lėšos gali būti panaudotos netinkamai.

Taip pat reiktų atkreipti dėmesį, kad tuo atveju, jei akcinė bendrovė valdo, naudoja ir disponuoja valstybės turtu, ji yra atsakinga pagal LR Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, kuriame numatyta, kad valstybės turto apskaitą, valdymą, naudojimą ir disponavimą juo kontroliuoja valstybės institucijos, valstybės įmonės, įstaigos ar organizacijos vidaus audito tarnyba (vidaus auditoriai) ir Valstybės kontrolė. Akcinės bendrovės vadovas turi parengti ir kartu su įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkiniu pateikti bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai ataskaitinių finansinių metų įmonės veiklos ataskaitą. Valdymo koordinavimo centras atlieka metinių finansinių ataskaitų analizę ir atlieka šių ataskaitų analizę. Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija taip pat turi teisę nustatyti papildomas informacijos, kuri turi būti pateikiama įmonės veiklos ataskaitoje, reikalavimus.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	20 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Pelno siekimas

Akinė bendrovė yra pelno siekiantis subjektas. Pelno siekimas vykdant bet kokią ūkinę komercinę veiklą yra vienas iš akcinės bendrovės tikslų. Bendrovės savininko teises įgyvendinanti institucija įstatymų nustatytais pagrindais turi siekti įmonės verslo vertės augimo ir užtikrinti tinkamą valstybės investuoto kapitalo grąžą. Kadangi akcinės bendrovės savininkė yra valstybė, valstybės valdomos akcinės bendrovės pelnas paprastai yra skiriamas gerinti šalies ekonominę būklę bei siekti kitų visuomenei reikšmingų tikslų.

Galimybė užsiimti ūkine veikla

Akinė bendrovė turi teisę verstis bet kokia įstatymų neuždrausta ir įmonės įstatuose numatyta ūkine komercine veikla. Bendrovės veiklos objektas yra nurodomas jos įstatuose, apibūdinant bendrovės ūkinės komercinės veiklos pobūdį. Akinė bendrovė turi gana plačią diskreciją kaip ir kokią ūkinę veiklą vykdyti, kad įgyvendintų valstybės valdomai akcinei bendrovei iškeltus įmonės veiklos tikslus. Remdamasi Akcinių bendrovių įstatymu, įmonė gali nustatyti savo produkcijos bei teikiamų paslaugų kainas ir tarifus, išskyrus atvejus, kai juos įstatymų nustatyta tvarka nustato Vyriausybė ar kita įstatymų nustatyta institucija, o tai suteikia nemažą autonomiją vykdant ūkinę komercinę veiklą.

Lankstumas samdant darbuotojus

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės valdoma akcinė bendrovė vadovaujasi LR Akcinių bendrovių įstatymu ir Valstybės turinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašu, kandidatams, pretenduojantiems į valstybės valdomos įmonės kolegialių ir vienasmenių organų pozicijas, bendrieji atrankos kriterijai yra numatyti minėtame apraše. Valstybės valdomų įmonių valdybos nariams, stebėtojų tarybos nariams ir vadovaujantiems darbuotojams darbo užmokesčio dydį nustato Vyriausybė. Rekomendacinį pobūdį valstybės valdomoms akcinėms bendrovėms turi LR Vyriausybės nutarimas dėl Valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždaryjū akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo.

Nepaisant to, kitų akcinės bendrovės darbuotojų darbo užmokestis nėra kontroliuojamos specialiais įstatymais personalo įdarbinimo, apmokėjimo už darbą bei jų atlyginimų dydžių nustatymo klausimais, todėl akcinės bendrovės vadovas yra laisvas sprenddamas darbuotojų samdymo, darbo sutarčių sudarymo ir atlyginimo dydžio darbuotojams nustatymo klausimus. Tai sudaro galimybę lanksčiau žiūrėti į darbo santykius, laisviau rinktis darbuotojus ir nustatyti reikalingą jų skaičių pagal jų kvalifikaciją ir kitas asmenines ar profesines savybes, siūlant jiems lankstesnes darbo sąlygas ir taip pritraukiant galimai geriau paruoštus specialistus bei labiau kvalifikuotus darbuotojus. Taip pat lankstesnis yra darbo sąlygų keitimas, darbo sąlygų darbuotojams gerinimas, kadangi atlyginimo struktūra bei kitos apmokėjimo už darbą sąlygos nėra griežtai reglamentuotos įstatymais.

Formuojamos Valstybės IT politikos įgyvendinimo užtikrinimas

Kaip jau minėta, akcinės bendrovės vienintelė savininkė, turinti visas savininko teises ir pareigas, yra valstybė. Savininko teises ir pareigas įgyvendinanti valstybės institucija nustato akcinės bendrovės trumpalaikius ir ilgalaikius veiklos tikslus, misiją ir viziją, nustato konkrečią kolegialių bendrovės organų veiklos strategiją bei jų įgyvendinimo tvarką, taip pat poveikio priemones, valstybės valdomai akcinei bendrovei nepasiekus nustatytų tikslų, skiria akcinės bendrovės valdybos narius. Lietuvos

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	21 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Respublikos Vyriausybės skiriamas Valdymo koordinavimo centras stebi ir analizuoja valstybės politikos valstybės valdomoje akcinėje bendrovėje įgyvendinimą, remdamasis Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašu bei nuolat apibendrina ir rengia išvadas, rekomendacijas tokios bendrovės veiklos tobulinimui. Valstybės valdoma akcinė bendrovė kiekvienais metais Valdymo koordinavimo centrui teikia strategijos įgyvendinimo metinę ataskaitą. Nurodytosios aplinkybės leidžia manyti, kad formuojama IT veikla ir paslaugų teikimas būtų tinkamai koordinuojamas ir našus, atitinkantis nacionalinės teisės aktus bei užtikrinantis efektyvią bei skaidrią paslaugų teikimo politiką.

IT turto perkėlimo Valstybės IT paslaugų teikėjui galimybės

Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką bei sąlygas numato Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas. Šio įstatymo 7 str. 2 dalyje numatyta, kad Valstybės turtą patikėjimo teise valdo, naudoja ir juo disponuoja *inter alia* valstybės institucijos, įstaigos ir organizacijos, valstybės įmonės ir šiame įstatyme numatytais atvejais pagal turto patikėjimo sutartis – kiti juridiniai asmenys.

Valstybės turtas **patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti** perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Akcinei bendrovei valstybės turtas patikėjimo teise gali būti perduotas pagal turto patikėjimo sutartį tik tais atvejais, kai įstatymai tokiai akcinei bendrovei priskiria valstybines funkcijas. Taigi, siekiant patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti perduoti valstybės turtą, akcinei bendrovei įstatymo lygmeniu turėtų būti priskirtos valstybinės funkcijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad siekiant turtą perduoti akcinei bendrovei, Vyriausybės nutarimo projektas turi būti suderintas su turtą perduodančio valstybės institucijos, įstaigos ar organizacijos steigėju (išskyrus valstybės institucijas, įstaigas ar organizacijas, kurių steigėjai yra Lietuvos Respublikos Seimas ar Lietuvos Respublikos Vyriausybė) arba institucija, įstaiga ar organizacija, įgaliota vykdyti steigėjo funkcijas); taip pat Konkurencijos taryba.

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme taip pat numatyta, kad valstybės ir savivaldybių turtas gali būti perduodamas **panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis** juridiniams asmenims, kai tokie juridiniais asmenys, o šiuo atveju akcinė bendrovė įgyvendina valstybines funkcijas.

Sprendimą dėl valstybės turto (išskyrus nekilnojamuosius daiktus) perdavimo akcinei bendrovei, įgyvendinančiai valstybės funkcijas, pagal panaudos sutartį priima perduodamo valstybės turto valdytojai. Turto perdavimo tvarką reglamentuoja Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašas.

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo atveju akcinei bendrovei, įgyvendinančiai valstybės funkcijas, valstybės turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis ne ilgesniam kaip 20 metų terminui (jei akcinei bendrovei priskirta įgyvendinti valstybines funkcijas).

Valstybės turtas taip pat gali būti **investuojamas**, t.y. valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas, kaip įnašas, gali būti perduodamas akcinei bendrovei vykdant steigimo akte ar steigimo sutartyje priimtus steigėjo turtinius įsipareigojimus; didinant akcinės bendrovės įstatinį kapitalą, įstatymų numatytais atvejais akcinei bendrovei nustatant (formuojant) įstatinį kapitalą, jei teisės aktų nustatyta tvarka valstybės įmonė pertvarkoma į akcinę bendrovę. Sprendimą dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priima Vyriausybė, jeigu tenkinami ne mažiau kaip trys Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 19 str. 2 dalyje numatyti kriterijai.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	22 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros kūrimo finansavimo galimybės

IT paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros finansavimas yra glaudžiai susijęs su veiklos finansavimu apskritai ir galimi finansavimo šaltiniai didele apimtimi sutampa. Žemiau pateikiame galimus akcinės bendrovės IT infrastruktūros kūrimo finansavimo šaltinius:

- ▶ savininko patikėjimo teise perduodamas turtas. Kaip jau minėta, akcinei bendrovei gali būti perduodamas bet koks bendrovės savininko turtas, kurį pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą galima perduoti bendrovei patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti;
- ▶ akcinės bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimu įmonei įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka skirtos lėšos. Šiuo atveju pagrindinis būdas skirti lėšų akcinei bendrovei yra jos įstatinio kapitalo didinimas;
- ▶ vykdant akcinės bendrovės veiklą – vykdant ūkinę komercinę veiklą ir kitą bendrovės įstatuose numatytą veiklą, gautos pajamos;
- ▶ Iš kitų institucijų, įstaigų, organizacijų pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą perduotas IT turtas.

Ar Valstybės IT paslaugų teikėjui reikalingos infrastruktūros kūrimas galėtų būti finansuojamas iš ES struktūrinių fondų, turėtų būti sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju, įvertinant konkretaus fondo ir projekto teikiamo finansavimo sąlygas ir taisykles, pasirašytas konkrečias sutartis.

Paslaugų pirkimo iš Valstybės IT paslaugų teikėjo galimybės

Pažymėtina, kad kitoms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms siekiant įsigyti valstybės valdomos akcinės bendrovės teikiamas paslaugas, gali būti taikomos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatos, jei tokios perkančiosios institucijos, įstaigos ir organizacijos pagal LR viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas būtų laikomos perkančiosiomis organizacijomis ir jei negalėtų būti pritaikoma nė viena iš LR viešųjų pirkimų įstatyme numatytų išimčių, kuomet šio įstatymo nuostatos nėra taikomos.

Perkamų paslaugų finansavimo principai

Atsiskaitymas už Valstybės IT paslaugų teikėjo suteiktas paslaugas lėšas Valstybės IT paslaugų teikėjui pervedant tiesiogiai iš valstybės biudžeto asignavimų kelia abejonių. Kaip jau minėta, šiuo atveju gali būti taikomos viešųjų pirkimų procedūros. Be to, šiuo atveju taip pat galėtų kilti neteisėtos valstybės pagalbos klausimas. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo suvestinės redakcijos 107 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai. Pažymėtina, kad valstybės teikiamos finansinės paramos ūkio subjektams priemonės yra suprantamos kaip valstybės pagalba, kuriai taikytini 107 straipsnio reikalavimai, ir kuriai taikomas bendras draudimo principas, jei tokios priemonės *inter alia* teikia ūkio subjektams išskirtinę ekonominę naudą, kurios jie negautų normaliomis rinkos sąlygomis; yra skirtos kai kurių prekių gamybai ar paslaugoms teikti, arba kai kuriems ūkio subjektams. Pavyzdžiui, išskirtinė ekonominė nauda laikoma suteikta tais atvejais, kuomet be panaudotų priemonių ūkio subjektai tokios

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	23 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

naudos rinkos sąlygomis negautų. Įvertinus nurodytas aplinkybes manytina, kad už suteiktas paslaugas atsiskaitant tiesiogiai iš valstybės biudžeto pervadamomis lėšomis, gali būti keliami klausimai dėl neteisėto valstybės pagalbos teikimo, todėl toks atsiskaitymo už suteiktas paslaugas modelis turėtų būti detaliau ištirtas.

Tais atvejais, jei dalis paslaugų būtų teikiama privataus sektoriaus paslaugų teikėjų, tokios paslaugos galėtų būti finansuojamos asignavimus iš valstybės biudžeto skiriant konkrečioms institucijoms, įstaigoms ar organizacijoms, siekiančioms įsigyti paslaugas iš privataus sektoriaus subjektų, kurios ir atsiskaitytų su privataus sektoriaus paslaugų teikėjais už jų suteiktas paslaugas.

Steigimo sudėtingumas

Valstybės valdomą akcinę bendrovę nutarimu steigia Vyriausybė. Remiantis Vyriausybės nutarimu, akcinė bendrovė yra steigiama Akcinių bendrovių įstatyme nustatyta tvarka. Vyriausybė savo nutarime dėl steigiamos valstybės įmonės nurodo savininko teises ir pareigas įgyvendinsiančią instituciją bei pradinio steigiamos akcinės bendrovės įnašo dydį. Valstybės turtas kaip pradinis steigiamos akcinės bendrovės įnašas perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad pagal teisės aktus, kuriais remiantis yra steigiama valstybės valdoma akcinė bendrovė, akcinės bendrovės steigimas turi būti atitinkamai pagrįstas, orientuotas į valstybės siekiamus tikslus, jų įgyvendinimo reikalingumą, svarstomas ir analizuojamas atitinkamų valstybinių institucijų, todėl Vyriausybės nutarimo rengimo projektas gali trukti ilgiau.

4.5. Naujos juridinio asmens formos kūrimas

Jeigu esamos juridinių asmenų teisinės formos, jų savybės ir suteikiamos galimybės ne visiškai atitinka steigėjų poreikius ar pageidavimus, gali būti keliami idėja kurti naują, Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklos specifikai pritaikytą, teisinę formą. Visgi, net jeigu esamos juridinių asmenų teisinės formos ne visiškai atitiktų poreikius, keliamus Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklai, naujos juridinio asmens formos kūrimas vertintinas labai kritiškai dėl žemiau nurodytų priežasčių.

Pirma, aukščiau aptarti galimi Valstybės IT paslaugų teikėjos organizavimo būdai apima gana platų juridinių asmenų organizavimo ir teikiamų galimybių spektrą. Net jeigu visos aukščiau aptartos juridinių asmenų formos ne visiškai atitinka numatytus pageidavimus, neatitikimas gali būti pakankamai mažas. Tokiu atveju reiktų įvertinti, ar galimas pageidavimų ir/ar lūkesčių neatitikimas yra pakankamai didelis, kad pateisintų su naujos juridinių asmenų formos kūrimu susijusius sunkumus ir kaštus.

Antra, aukščiau buvo aptartos kelios juridinių asmenų formos, kurios buvo parinktos pagal Valstybės IT paslaugų teikėjo specifiką, tačiau egzistuoja kur kas daugiau juridinių asmenų formų, kurios suteikia daug galimybių organizuoti žmonių veiklą ir kai kuriais atvejais viena nuo kitos skiriasi gana minimaliai. Atsižvelgiant į tai tikėtina, kad nauja juridinio asmens forma praktiškai nesiskirtų nuo esamų juridinių asmenų formų, didžiąja dalimi persidengtų su jau egzistuojančiomis juridinių asmenų formomis, todėl gali būti keliami pagrįsti klausimai dėl dar vienos juridinių asmenų formos kūrimo tikslingumo. Tam gali būti reikalingas tiek teorinis, tiek praktinis naujos juridinių asmenų formos poreikio pagrindimas. Šiame kontekste manytina, kad vien specifinio subjekto veiklos organizavimo patogumas gali būti nepakankamas pagrindas pagrįsti naujos juridinio asmens formos kūrimo poreikį.

Trečia, naujos juridinių asmenų formos įteisinimo procesas taip pat sukeltų nemažai sunkumų:

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	24 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

- ▶ turėtų būti priimtas naująją juridinio asmens formą reglamentuojantis įstatymas. Tai reiškia, kad turės būti sėkmingai įgyvendintos visos teisėkūros proceso stadijos. Toks procesas gali užtrukti pakankamai ilgai, neatmestina, kad ne vienerius metus;
- ▶ Teisėkūros procedūra gali paveikti įvairūs politiniai įvykiai, sprendimai, procesai, kuriuos sunku ar apskritai neįmanoma iš anksto numatyti ar kontroliuoti;
- ▶ Visas procesas gali pareikalauti daug finansinių, žmogiškųjų ir kitų išteklių ir investicijų.

Ketvirta, dėl aukščiau nurodytų aplinkybių nėra įmanoma užtikrinti, kad siekiamas teisinis reguliavimas bus pasiektas, t. y. sėkmingai priimtas naują juridinio asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas.

Penkta, net jeigu naują juridinių asmenų teisinę formą reglamentuojantis įstatymas būtų priimtas, nėra būdų iš anksto užtikrinti, kad siekiamas tikslas būtų įtvirtintas pilna apimtimi, t. y. kad naujoji juridinių asmenų teisinė forma būtų įtvirtinta būtent tokia, kaip yra sumanyta. Rengiant ir svarstant įstatymo projektą gali būti pasiūlyti įvairūs pakeitimai, kurie gali lemti, kad tam tikros pageidaujamos ypatybės nebus patvirtintos ar bus patvirtinti nepageidaujami, mažiau palankūs kriterijai.

Apibendrinus aukščiau nurodytus argumentus ir aplinkybes manome, kad egzistuoja pakankamai platus jau sukurtų juridinių asmenų formų pasirinkimas, bandymas sukurti ir įtvirtinti naują juridinių asmenų teisinę formą būtų ilgas ir brangus procesas, be to nėra įmanoma užtikrinti, kad bus pasiektas norimas rezultatas, todėl manome, kad toks sprendimas būtų neefektyvus ir dėl to nerekomenduotinas.

Biudžetinė įstaiga	Viešoji įstaiga	Valstybės įmonė	Akcinė bendrovė
PRIVALUMAI			
1) Valstybė išlaiko veiklos kontrolę; 2) Už įstaigos prievolės gali atsakyti steigėjas (valstybė); 3) Visiškai arba iš dalies išlaikoma iš biudžeto 4) Asignavimų valdymo skaidrumo užtikrinimas; 5) Galimybė steigti Vyriausybės nutarimu; 6) Paprastesnis formuojamos Valstybės IT politikos įgyvendinimo užtikrinimas;	1) Visuomeninė nepelno siekianti organizacija, kuri pelno gali siekti numatytiems tikslams; 2) Ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo turintis teisinį savarankiškumą; 3) Didelė autonomija valdant finansines lėšas, mažesnė biurokratizmo ir veiklos politizavimo rizika; 4) Teisė verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla;	1) Ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo turintis teisinį savarankiškumą; 2) Didelė autonomija valdant finansines lėšas; 3) Daugiau lankstumo personalo pritraukimo ir išlaikymo procese. 4) Teisė verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla;	1) Ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo turintis teisinį savarankiškumą; 2) Didelė autonomija valdant finansines lėšas; 3) Daugiau lankstumo personalo pritraukimo ir išlaikymo procese; 4) Teisė verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla;

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	25 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

7) Paprastesnis Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklos koordinavimo su IT naudotojais užtikrinimas.	5) Daugiau lankstumo personalo pritraukimo ir išlaikymo procese; 6) Valstybės IT politiką formuojančių institucijų visiškai pakaktų užtikrinti, kad Valstybės IT teikėjų veikla ir plėtra atitiktų nacionalinę Valstybės IT politiką.		
--	--	--	--

TRŪKUMAI

1) Veikla ribojama viešųjų funkcijų vykdymu, nenumatyta galimybė užsiimti ūkine komercine veikla; 2) Mažas lankstumas personalo pritraukimo ir išlaikymo procese; 3) Veiklos politizavimo ir biurokratizmo rizika	1) Finansavimo pagrindą sudaro už suteiktas IT paslaugas gautos lėšos. Tai sukelia didesnę veiklos tvarumo riziką, tačiau leidžia efektyviau valdyti valstybės finansus; 2) Paslaugų įsigijimui iš viešosios įstaigos gali būti taikomos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos.	1) Pelno siekiantis subjektas; 2) Finansavimo pagrindą sudaro uždirbtos lėšos. Tai sukelia didesnę veiklos tvarumo riziką, tačiau leidžia efektyviau valdyti valstybės finansus; 3) Didelė autonomija valdant finansines lėšas – didesnė netinkamo lėšų naudojimo tikimybė; 4) Steigiama Vyriausybės nutarimu. Steigiant turi būti nurodytas perduodamas turtas, todėl gali užtrukti nutarimo rengimas ir priėmimas; 5) Jei paslaugos bus teikiamos atlygintinai, paslaugų įsigijimui iš valstybės įmonės gali būti taikomos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos.	1) Finansavimo pagrindą sudaro už suteiktas IT paslaugas gautos lėšos. Tai sukelia didesnę veiklos tvarumo riziką, tačiau leidžia efektyviau valdyti valstybės finansus; 2) Paslaugų įsigijimui iš viešosios įstaigos gali būti taikomos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos; 3) Didelė autonomija valdant finansines lėšas – didesnė netinkamo lėšų naudojimo tikimybė.
---	---	--	---

Atlikta analizė leidžia daryti išvadą, kad viena palankiausių juridinių formų organizuoti Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklą yra Viešoji įstaiga. Atsižvelgiant į tai, tolimesnė analizė remiasi prezumpcija, kad Valstybės IT paslaugų teikėjo juridinė forma yra Viešoji įstaiga, nebent nurodyta kitaip.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	26 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

5. IT TURTO PERKĖLIMO VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJUI GALIMYBĖS

Valstybės turtas pagal LR teisės aktus Valstybės IT paslaugų teikėjui gali būti perduodamas:

- ▶ patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti;
- ▶ panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai naudotis;
- ▶ kaip investicija (jnašas), vykdamas Valstybės IT paslaugų teikėjo steigimo akte ar steigimo sutartyje priimtus steigėjo turinius įsipareigojimus.

Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką bei sąlygas numato Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas. Perduodant IT turtą Valstybės IT paslaugų teikėjui, reikėtų remtis šiuo įstatymu ir jame įtvirtinta turto perdavimo tvarka.

5.1. IT turto perdavimo Valstybės IT paslaugų teikėjui patikėjimo teise

Valstybei priklausantį IT turtą patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti gali valstybės institucijos, įstaigos ir organizacijos, valstybės įmonės, o kai kuriais atvejais ir kiti juridiniai asmenys. Bendrai valstybės turtas patikėjimo teise perduodamas Vyriausybės nustatyta tvarka, ji detalizuojama Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos apraše.

Siekiant IT turtą perduoti viešajai įstaigai, Vyriausybė turėtų priimti nutarimą, o šis Vyriausybės nutarimo projektas turėtų būti suderintas su turtą perduodančios valstybės institucijos, įstaigos ar organizacijos steigėju, valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija, ir Konkurencijos taryba. Jei steigėjas arba steigėjo funkcijas atliekanti bei savininko teises įgyvendinanti institucija yra LR Seimas, LR Vyriausybė, projekto iš anksto derinti nereikėtų.

Perduodant turtą viešajai įstaigai turėtų būti sudaroma turto patikėjimo sutartis, kuriai taikomi LR Civiliniame kodekse nustatyti reikalavimai. Turto patikėjimo sutartis gali būti sudaroma tik tais atvejais, kai įstatymai tokiai viešajai įstaigai priskiria valstybines funkcijas. Taigi, siekiant kad IT turtas patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti būtų perduotas viešajai įstaigai, įstatymo lygmeniu turėtų būti numatyta jai priskiriamos konkrečios valstybinės funkcijos – IT paslaugų teikimas valstybinėms įstaigoms.

5.2. IT turto perdavimo Valstybės IT paslaugų teikėjui panaudos pagrindais

Valstybės turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis juridiniams asmenims, kai tokie juridiniai asmenys įgyvendina valstybines funkcijas arba jei tai nustatyta įstatymuose arba tarptautinėse sutartyse.

Viešajai įstaigai valstybei priklausantis IT turtas galėtų būti perduodamas panaudos pagrindais tuo atveju, jei bent vienas iš įstaigos dalininkų būtų valstybė, atstovaujama kurios nors iš valstybės institucijų. Tokiu atveju maksimalus perdavimo terminas yra 5 metai.

Valstybės IT paslaugų teikėjui, kaip valstybės funkcijas įgyvendinančiam subjektui nematerialusis, ilgalaikis ir trumpalaikis materialusis valstybės turtas (išskyrus nekilnojamosios daiktus), būtų perduodamas valstybės turto valdytojų (tam tikrų institucijų, kurioms pavesta įgyvendinti turto savininko teises ir pareigas) sprendimais, vadovaujantis Valstybės turto perdavimo panaudos

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	27 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašu ir jame nustatyta turto perdavimo tvarka.

Viešoji įstaiga, norėdama įgyti valstybės turto panaudos pagrindais, turėtų pateikti patvirtinimą, kad dalyvauja Vyriausybės patvirtintų programų vykdyme.

Valstybės IT paslaugų teikėjui, kaip valstybės funkcijas įgyvendinančiai institucijai, valstybės turtas galėtų būti perduodamas panaudos pagrindais ne ilgesniam kaip 20 metų terminui.

Panaudos gavėjai negalėtų jiems perduoto IT turto išnuomoti ar kitaip perduoti naudotis tretiesiems asmenims.

5.3. IT turto perdavimo Valstybės IT paslaugų teikėjui kaip investicija

Valstybės turtas taip pat gali būti investuojamas, t.y. valstybei nuosavybės teise priklausantis turta s, kaip įnašas, gali būti perduodamas **viešajai įstaigai** vykdant steigimo akte ar steigimo sutartyje priiimtus steigėjo turtinius įsipareigojimus;

Viešajai įstaigai valstybės turtas kaip įnašas gali būti perduodamas nustatant (formuojant) dalininkų kapitalą arba didinant dalininkų kapitalą.

Sprendimą dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priima Vyriausybė.

Prieš priimant atitinkamą sprendimą, būtina jį ekonomiškai ir socialiai pagrįsti, be to, turi būti tenkinami ne mažiau kaip trys Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 19 str. 2 dalyje numatyti kriterijai.

5.4. Kitos galimybės

Esant ribojimų dėl turto teisių perdavimo, Valstybės turtas gali būti faktiškai perkeliamas Valstybės IT paslaugų teikėjui teikiant DCaaS paslaugą ir nekeičiant jo juridinio statuso.

Esant ribojimų dėl turto teisių perdavimo, esamas turtas gali būti paliekamas iki nusidėvėjimo, o naujas turtas įgyjamas jau Valstybės IT paslaugų teikėjo.

6. GALIMYBIŲ IT PASLAUGŲ GAVĖJAMS ĮSIGYTI IT PASLAUGAS IŠ VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ NETAIKANT VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO VERTINIMAS

Kaip ir minėta, parinkus tinkamą valstybės IT paslaugų teikėjų teisinę formą ir juose konsolidavus IT paslaugų teikimui reikalingus resursus ir išteklius, šių valstybės IT paslaugų teikėjų paslaugų teikimas būtų organizuojamas Atsakingos institucijos paslaugų katalogo principu.

Nepaisant optimalios paslaugų teikimo organizacinės struktūros yra būtina įvertinti teisinius aspektus, susijusius su galimais iššūkiais ir alternatyvomis, susijusiomis su tokių paslaugų įsigijimo teisiniais aspektais.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	28 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Visų pirma, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (toliau - VPĮ) įtvirtina pirkimų subjektų (šiuo atveju paslaugų gavėjų) teises, pareigas ir atsakomybę, viešųjų pirkimų kontrolės ir ginčų sprendimo tvarką. VPĮ 2 str. 32 d. įtvirtinta viešojo pirkimo sąvoka, kuri suprantama kaip perkančiosios organizacijos atliekamas ir VPĮ reglamentuojamas prekių, paslaugų ar darbų pirkimas, kurio tikslas – sudaryti viešojo pirkimo–pardavimo sutartį. Tuo tarpu, viešojo pirkimo – pardavimo sutartimi yra laikoma VPĮ nustatyta tvarka dėl ekonominės naudos vieno ar daugiau tiekėjų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu, išskyrus VPĮ 18 straipsnio 10 dalyje nurodytus atvejus, kai viešojo pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu, sudaryta sutartis, kurios dalykas yra prekės, paslaugos ar darbai. Šiuo būtina pažymėti, jog esminiu viešojo pirkimo požymių yra atlygintinis prekių, paslaugų ar darbų tiekimas/atlikimas, kai atlygintinumo sąvoka yra suprantama plačiai, t.y. apimant tiek ekonominį interesą sudaryti atitinkamą sutartį, tiek atlyginimą pinigais.

Taigi, IT paslaugų gavėjai, įsigydami paslaugas, privalo jas pirkti viešųjų pirkimų būdu ir vadovaudamiesi VPĮ. Išimtis atveju, kada būtų galima nevykdyti viešųjų pirkimų įtvirtinta VPĮ 10 str. („Atvejais, kai šio įstatymo reikalavimai netaikomi“). Atkreiptinas dėmesys, jog Minėta straipsnyje yra išskirtos šios savo esme artimiausios išimtys:

- ▶ VPĮ 10 str. 1 d. 7 p. „pirkimams, kurių pagrindinis tikslas yra sudaryti galimybę perkančiosioms organizacijoms teikti ir eksploatuoti viešuosius ryšių tinklus arba teikti visuomenei vieną ar kelias elektroninių ryšių paslaugas. Šiame punkte vartojamos sąvokos „viešasis ryšių tinklas“ ir „elektroninių ryšių paslauga“ bei su jomis susijusios sąvokos „tinklo galinis taškas“ ir „viešojo elektroninių ryšių paslauga“ suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme“;
- ▶ VPĮ 10 str. 5 d. „Šio įstatymo reikalavimai netaikomi pirkimams, jeigu perkančioji organizacija sudaro sutartį su atskirą juridinio asmens statusą turinčiu subjektu, kurį ji kontroliuoja kaip savo pačios tarnybą ar struktūrinį padalinį ir kuriame ji yra vienintelė dalyvė (arba įgyvendina valstybės ar savivaldybės, kaip vienintelės dalyvės, teises ir pareigas), ir jeigu kontroliuojamas subjektas ne mažiau kaip 80 procentų pardavimo pajamų per paskutinius finansinius metus (arba per laiką nuo subjekto įsteigimo dienos, jeigu subjektas vykdė veiklą mažiau kaip vienus finansinius metus) gauna iš veiklos, skirtos perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti ar perkančiosios organizacijos funkcijoms atlikti“.
- ▶ VPĮ 10 str. 1 d. 7 p. „paslaugų pirkimams, kai juos perkančioji organizacija atlieka iš kitos perkančiosios organizacijos arba iš perkančiųjų organizacijų asociacijos, turinčių tokioms paslaugoms teikti išimtinę teisę, suteiktą teisės akto, atitinkančio Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis“.

Visgi, šios išimtys, vertinant jų taikymo galimybes valstybės IT paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų atžvilgiu nėra tinkamos arba jų taikymo galimybės yra ribotos. Pirmu atveju, akivaizdu, jog IT paslaugų sąvoka iš esmės skiriasi nuo viešųjų ryšių tinklų eksploatavimo ir elektroninių ryšių paslaugų teikimo visuomenei.

Tuo tarpu, antros išimties atveju, siekiant pasiremti išimtinė būtinos specialios sąlygos. Išimtimi galėtų pasinaudoti tik valstybės IT paslaugų teikėjus kontroliuojantis subjektas (steigėjas/dalininkas) su sąlyga, kad jo teikiami užsakymai sudarytų 80 procentų paslaugų teikėjo pajamų (kas akivaizdu, yra neįmanoma sąlyga, jei paslaugas pirktų/sudarytų sutartis atskiri paslaugų gavėjai). Be to, toks dalininkas privalo kontroliuoti valstybės IT paslaugų teikėją kaip savo tarnybą ar struktūrinį padalinį ir būti vieninteliu dalyviu. Taigi, pastaroji išimtis teoriškai būtų galima tik tuo atveju, jei sutaptų sutartį pasirašantis subjektas ir vienintelis dalininkas. Svarstyti, kad tuo atveju, jei

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	29 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Atsakinga institucija būtų atsakinga už IT paslaugų katalogo valdymą ir sutarčių (preliminarių pirkimo sutarčių) dėl IT paslaugų teikimo sudarymą, apmokėjimo už sutartis vykdymą, o taip pat jai būtų pavesta įgyvendinti valstybės IT paslaugų teikėjų vienintelio dalininko teises (įvertinant, kad Atsakinga institucija ir valstybės IT paslaugų teikėjų steigėjas nesutaps), teoriškai būtų galima svarstyti siekti remtis VPĮ 10 str. 5 d. išimtimi. Tokiu atveju būtų būtina kreiptis į Viešųjų pirkimų tarnybą dėl sutikimo sudaryti vidaus sandorį.

Visgi, reiktų pažymėti, kad remiantis VPĮ 10 str. 5 d. gali būti kvestionuojama, ar centralizuotas valstybės IT paslaugų teikėjų IT paslaugų teikimas būtų priskiriamas veiklai, skirtai Atsakingos institucijos poreikiams tenkinti ar Atsakingos institucijos funkcijoms atlikti. Šių paslaugų teikimas yra labiau priskirtinas IT paslaugų gavėjų poreikių tenkinimui, o ne Atsakingos institucijos veiklai užtikrinti.

Atkreiptinas dėmesys, kad VPĮ 10 str. 5 d. taisyklė buvo suformuluota Europos Sąjungos Teisingumo (toliau - ETT) praktikoje *Teckal* (ETT byla C-107/98, *Teckal Srl v. Comune di Viano and AGAC*, [1999], E.C.R. I-8121) byloje. Išskirtini šie kriterijai, kurie yra esminiai sprendžiant klausimą dėl vidaus sandorių sudarymo galimybės:

- ▶ **Pirmasis Teckal kriterijus** - perkančioji organizacija turi kontroliuoti kitą sandorio šalį, panašiai kaip savo pačios tarnybas, struktūrines dalis, vienetus ar padalinius;
- ▶ **Antrasis Teckal kriterijus** – kita sandorio šalis savo ruožtu didžiąją savo veiklos dalį vykdo kartu su šia perkančiąja organizacija ar perkančiosiomis organizacijomis, kuri (kurios) ją valdo, ir jų naudai.

Atkreiptinas dėmesys, jog Lietuvos teismų praktikoje **pirmasis Teckal kriterijus** ir atitikimas jam taip pat buvo vertintas bylose dėl Konkurencijos tarybos priimtų sprendimų, susijusių su savivaldybių veiksmų atitikimo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 str. vertinimu. Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas 2011 m. gruodžio 15 d. nutartyje a. b. Nr. A⁵⁰²-2277/2011 nurodė, jog tam, kad būtų nustatyta, ar perkančioji organizacija sudaro sutartį su asmeniu, kurį ji kontroliuoja kaip savo pačios tarnybą ar struktūrinį padalinį, be kita ko, svarbu įvertinti aktualų teisinį reguliavimą, aplinkybę, **ar bendrovė, su kuria sudaryta sutartis, yra orientuota į rinką**, taip pat bendrovės įstatus ir juose nustatytą bendrovės kontrolės mechanizmą (*ETT 2009 m. rugsėjo 10 d. sprendimas byloje C-573/07 Sea Srl prieš Comune di Ponte Nossa, 66 p.*). Vienas iš kriterijų, pagal kurį gali būti nustatoma, ar bendrovė yra orientuota į rinką, yra vykdomos veiklos kokybinis ir kiekybinis įvertinimas. Turėtų būti atsižvelgiama į šios bendrovės vykdomos veiklos geografinę ir materialią apimtį bei jos galimybę užmegzti ryšius su privataus sektoriaus įmonėmis (žr., pagal analogiją, minėtą sprendimą byloje *Sea Srl, 73 p.*). ETT jau minėtoje *Sea Srl* byloje yra konstatavęs, jog „su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrins nagrinėjamos bendrovės įstatų nuostatų veiksmingumą, <...> viešosios valdžios subjektų akcininkų vykdomą bendrovės kontrolę galima pripažinti analogiška kontrolei, kurią jie vykdo savo tarnyboms, kai:

- ▶ minėtos bendrovės veikla vykdoma tik minėtų subjektų teritorijoje ir iš esmės vykdoma tik jų naudai, ir
- ▶ per įstatuose numatytus organus, kuriuos sudaro minėtų subjektų atstovai, jie daro lemiamą įtaką ir šios bendrovės strateginiams tikslams, ir pagrindiniams sprendimams.“

Tuo tarpu pagal antrąjį *Teckal kriterijų* vidaus sandorio išimtis yra taikoma tik tada, kai ūkio subjektas pagrindinę savo veiklą vykdo vienos arba kelių perkančiųjų organizacijų, su kuriomis sudaromas vidaus sandoris, naudai.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	30 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Šiuo atveju svarbi yra faktinė veikla (Generalinio advokato Stix-Hackl išvada ETT byloje C-26/03, *Stadt Halle and RPL Recyclingpark Lochau GmbH v TREA Leuna*, [2005], E.C.R. I-1, 83 punktas), o ne veikla, kurią galima vykdyti pagal įstatymą ar įmonės įstatus, arba net ne veikla, kurią kontroliuojamoji įmonė privalo vykdyti. Lemiamą reikšmę turi įmonės bendrųjų pajamų (apyvartos) dalis, kuri gaunama vykdant perkančiosios organizacijos, kuri perka paslaugas vidaus sandorio pagrindu, priimtus sprendimus, įskaitant gautas pajamas tiesiogiai iš trečiųjų paslaugos gavėjų, t.y. tų, kuriems faktiškai ir tiesiogiai teikiama paslauga (ETT byla C-340/04, *Carbotermo SpA and Consorzio Alisei v Comune di Busto Arsizio and AGESP SpA*, [2006], E.C.R. I-4137).

ETT *Carbotermo* byloje nurodė, kad „sprendimo *Teckal* byloje antrojo kriterijaus prasme vidaus sutartis galima tik tuo atveju, jei šios įmonės veikla iš esmės yra skirta užtikrinti perkančiosios organizacijos poreikius, o bet kokia kita šios įmonės veikla yra nereikšminga“ (ETT byla C-340/04, *Carbotermo SpA and Consorzio Alisei v Comune di Busto Arsizio and AGESP SpA*, [2006], E.C.R. I-4137). Taigi, kad sandoris būtų prilygintas vidaus pirkimui, perkančiosios organizacijos kontrahentas privalo savo veiklą tiek *kiekybiniu*, tiek ir *kokybiniu* aspektais iš esmės vykdyti perkančiosios organizacijos arba perkančiųjų organizacijų, kurios yra dalininkės, naudai.

Apibendrinant ETT praktikoje pateiktus išaiškinimus galima būtų išskirti šiuos svarbius antrojo *Teckal kriterijaus* aiškinimo aspektus:

- 1) ūkio subjektas pagrindinę savo veiklą turi vykdyti perkančiosios organizacijos, su kuria sudaromas vidaus sandoris, naudai, t.y. užtikrinti tokios perkančiosios organizacijos funkcijų, jos teisinės paskirties įgyvendinimą;
- 2) nustatant pagrindinę veiklą, iš esmės svarbu tinkamai įvertinti faktinę ūkio subjekto, su kuriuo sudaromas vidaus sandoris ir iš kurio tiesiogiai perkamos paslaugos, veiklą. Pastaroji turi atitikti 1) punkte nurodytus reikalavimus;
- 3) lemiamą reikšmę turi ta įmonė, su kuria sudarytas vidaus sandoris, bendrųjų pajamų dalis, kuri gaunama vykdant perkančiosios organizacijos priimtus sprendimus sudaryti sutartį;
- 4) veiklos „pagrindinė dalis“ turi būti vertinama remiantis kiekybės ir kokybės kriterijais, be to, tam tikros įtakos gali turėti ir kontroliuojamos įmonės padėtis rinkoje, t.y. ypač jos konkurencinė padėtis galimų konkurentų atžvilgiu.

Kaip minėta, jog VPĮ 10 str. 5 dalyje antrasis *Teckal* kriterijus yra nustatytas konkrečia kiekybine išraiška, t.y. ne mažiau kaip 80 procentų pardavimo pajamų per paskutinius finansinius metus (arba per laiką nuo subjekto įsteigimo dienos, jeigu subjektas vykdė veiklą mažiau kaip vienus finansinius metus) turi būti gaunama iš veiklos, skirtos perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti ar perkančiosios organizacijos funkcijoms atlikti.

Taigi, nors teoriškai būtų galima siekti pasiremti VPĮ 10 str. 5 d. išimtimi, tačiau tam yra reikalinga įgyvendinti papildomas sąlygas, susijusias su Valstybės IT paslaugų teikėjų kontrolės VPĮ 10 str. 5 d. prasme priskyrimu kontroliuojančiai įstaigai ar ir paslaugų užsakymų vykdymu per ją.

Būtina atkreipti dėmesį ir į tai, jog nepaisant Viešųjų pirkimų tarnybos praktikos VPĮ 10 str. 5 d. taikymo prasme ir formalus faktinių aplinkybių atitikimo VPĮ 10 str. 5 d. reikalavimams, Lietuvos Respublikos Konkurencijos taryba atlieka/atlika visa eilę tyrimų, kurių metu yra kvestionuojamas tokių vidaus sandorių sudarymo atitikimas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 str. reikalavimams ir draudimui viešojo administravimo subjektams priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūki

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	31 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

Galiausiai paskutinės minėtos išimties atveju (VPĮ 10 str. 1 d. 8 p.) VPĮ reikalavimai galėtų būti netaikomi tik tokiu atveju, kai specialiai priimto teisės akto ar tokias prielaidas numatančių teisės normų įtvirtinimu, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme, būtų įtvirtinta viešojo sektoriaus Valstybės IT paslaugų teikėjų išimtinė teisė teikti dalį IT paslaugų. Visgi, tokie teisės aktai privalo atitikti tiek Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis, o kalbant apie pojstatyminius teisės aktus ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą¹.

Taigi, visais atvejais išimčių taikymas yra susijęs su galima rizika dėl konkurencijos teisės reikalavimų pažeidimo, o VPĮ 10 str. nurodytų išimčių ratas yra apribotas Europos Sąjungos viešųjų pirkimų direktyvomis (Europos Parlamento ir Tarybos 2004 m. kovo 31 d. direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 3 skirsnis).

Nusprendus remtis aukščiau nurodytomis išimtimis viešojo sektoriaus Valstybės IT paslaugų teikėjai galėtų paslaugas teikti sutartiniais pagrindais arba vykdant priskirtą viešojo administravimo/viešųjų paslaugų teikimo veiklą.

7. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJO FINANSAVIMO GALIMYBĖS IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ

Viešoji įstaiga gali būti finansuojama steigėjų įnašais, tiksliniais įnašais, valstybės dotacijomis bei iš ūkinės komercinės veiklos gautomis pajamomis. Kitoms valstybinėms institucijoms, įstaigoms ir organizacijoms siekiant įsigyti viešosios įstaigos teikiamas IT paslaugas būtų taikomos viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatos.

Norint išvengti viešųjų pirkimų procedūrų, įskaitant tais atvejais, kai remiamasi VPĮ 10 str. 1 d. 8 p. nurodyta išimtimi, viešoji įstaiga galėtų teikti paslaugas paslaugų gavėjams, kai Valstybės IT paslaugų teikėjo veikla būtų finansuojama iš valstybės biudžeto.

Siekiant įgyvendinti minėtąjį modelį, Valstybės IT paslaugų teikėjui turėtų būti perduota funkcija tvarkyti ir teikti valstybės IT paslaugas. Tokios funkcijos suteikimo galimybė turėtų būti įtvirtinta įstatymo lygmeniu, pavyzdžiui Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme numatant, kad tam tikros kategorijos Valstybės informacinių išteklių valdymas yra valstybės funkcija, o jos įgyvendinimas gali būti perduotas specialiai Valstybės informacinių išteklių valdymui sukurtam (įsteigtam) subjektui.

Toks Valstybės IT paslaugų teikėjas galėtų būti steigiamas Vyriausybės nutarimu, o steigimo akte bei Valstybės IT paslaugų teikėjo įstatuose (nuostatuose) turėtų būti įtvirtinta, kad Valstybės IT paslaugų teikėjas įgyvendina ne tik viešąsias ir konkrečiai Valstybės IT paslaugų tvarkymo funkcijas.

Galimi keli variantai, kaip tokio Valstybės IT paslaugų teikėjo veikla galėtų būti finansuojama valstybės biudžeto lėšomis:

¹ Pažymėtina, kad pagal ETT savo praktikoje yra nurodęs, kad valstybėje narėje gali būti valstybės įmonei suteikiamos išimtinės tam tikros veiklos organizavimo ir vykdymo teisės, kurias realizavus, apribojama konkurencija arba ji apskritai eliminuojama, jeigu tai yra objektyviai būtina tam tikros institucijai priskirtos veiklos vykdymui ir jos funkcijų įgyvendinimui (žr., ETT bylą 475/99, *Firma Ambulanz Glöckner v Landkreis Südwestpfalz*) ir tai susiję su viešojo/bendrojo intereso paslaugomis (angl. *services of general interest*).

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	32 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

7.1. Finansavimas sudarant biudžeto lėšų naudojimo sutartį

LR Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad Biudžeto asignavimų valdytojai (pavyzdžiui, Susisiekimo ministerija) privalo naudoti skirtus asignavimus savo vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti juos pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams, kuriems galimybė biudžeto lėšas gauti numatyta jų veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose arba Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis tiesiogiai taikomais Europos Sąjungos teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis, nustatančiais Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinės paramos, teikiamos Lietuvai, administravimo tvarką, programoms vykdyti.

LR Vyriausybės patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (2001, Nr. 42-1455, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) nustato LR valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų rengimo, tvirtinimo ir vykdymo procedūras, asignavimų valdytojų teises ir pareigas. Šių taisyklių 79¹ punkte numatyta, kad biudžeto asignavimų valdytojas, pagal LR biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą skirdamas biudžeto lėšų subjektui, kuris yra nepavaldi arba nebiudžetinė įstaiga, pasirašo su juo biudžeto lėšų naudojimo sutartį (išskyrus atvejus, kai skiriama LR Vyriausybės rezervo, ES finansinės paramos ir kitos gaunamos finansinės paramos lėšų, taip pat, kai pagal LR geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymą skiriama pinigine kompensacija Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompensacijomis disponuoti paskirtam fondui arba kai teisės aktai nustato kitą biudžeto lėšų skyrimo tvarką). Tai reiškia, kad finansavimas Valstybės IT paslaugų teikėjui galėtų būti skiriamas tiesiogiai biudžeto asignavimų valdytojo (pavyzdžiui, Susisiekimo ministerijos), sudarius biudžeto lėšų naudojimo sutartį. Tačiau pažymėtina, kad siekiant finansavimą skirti šiuo pagrindu, turi būti įgyvendinta viena iš LR biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytų sąlygų:

- ▶ galimybė biudžeto lėšas gauti numatyta Valstybės IT paslaugos teikėjo veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose; arba
- ▶ galimybė biudžeto lėšas gauti numatyta LR Vyriausybės nutarimuose, priimtuose vadovaujantis tiesiogiai taikomais Europos Sąjungos teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis, nustatančiais Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinės paramos, teikiamos Lietuvai, administravimo tvarką, programoms vykdyti.

Aukščiau nurodytas finansavimo būdas suteiktą galimybę Valstybės IT paslaugų teikėjui finansavimą gauti tiesiogiai iš biudžeto asignavimų valdytojo (pavyzdžiui Susisiekimo ar Finansų ministerijos), tačiau siekiant įgyvendinti tokią galimybę turėtų būti priimti IT paslaugas reglamentuojančių teisės aktų, pavyzdžiui Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo, pakeitimai, kuriuose Valstybės IT paslaugų teikėjui būtų numatyta galimybė gauti biudžeto lėšas.

7.2. Valstybės IT paslaugų teikėjo įtvirtinimas biudžeto asignavimų gavėju

Kadangi viešoji įstaiga pagal savo teisinę formą nėra atskaitinga jokiai valstybinei institucijai, siekiant, kad viešosios įstaigos Valstybės IT paslaugų teikimo finansavimui atsirastų galimybė skirti valstybės asignavimus, visų pirma turėtų būti įtvirtinta, jog tokia viešoji įstaiga yra priskiriama konkrečios ministerijos, kuriai priskirta valstybės informacinių išteklių valdymo funkcija, jurisdikcijai ir įgyvendina tos ministerijos kompetencijai priskirtas funkcijas. Viešoji įstaiga būtų atskaitinga jos kontrolę įgyvendinančiai ministerijai.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	33 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Valstybės IT paslaugų teikėjų veiklą finansuojant valstybės biudžeto lėšomis ir jiems priskyrus išimtinę teisę teikti IT paslaugas, manytina, jog tokia veikla galėtų būti siejama su tam tikros valstybinės veiklos/viešojo administravimo sritimi, kai tokia (valstybės IT paslaugų teikėjų) veikla ir valstybės IT paslaugų teikėjų santykiai su IT paslaugų gavėjais galėtų būti specialiai reglamentuojama teisės aktais². Tokiu būdu valstybės IT paslaugų teikėjams galėtų būti suteikiamas VIII tvarkytojų statusas, veikla reglamentuojama teisės aktais.

Pažymėtina, jog šiuo metu minėtas teisinis reglamentavimas neegzistuoja, todėl siekiant pasinaudoti tokia alternatyva būtų reikalinga:

- ▶ VIII įstatyme įtvirtinti VIII tvarkytojų sąvoką, o taip pat, jog jie yra atsakingi už Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos teisės aktais nustatytos kategorijos³ IS/registrų tvarkymui reikalingų IT paslaugų teikimą.
- ▶ Poįstatyminiuose teisės aktuose (Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos) turėtų būti detalizuojami pagrindiniai VIII tvarkytojų veiklos principai, nustatomos IS/registrų kategorijos, kurių atžvilgiu IT paslaugų teikimą ir administravimą užtikrina šie VIII tvarkytojai, reglamentuojami VIII tvarkytojų ir IT paslaugų gavėjų tarpusavio teisiniai santykiai.

Visgi, pažymėtina, kad minėtos teisinės prielaidos ir teisinis reglamentavimas neegzistuoja, o išimtinės teisės vykdyti VIII tvarkytojų veiklą priskyrimas valstybės IT paslaugų teikėjams, įvertinant, jog tam tikros su žemesnės kategorijos IS/registrų tvarkymu susijusios IT paslaugos būtų priskiriamos privatiems IT paslaugų teikėjams, gali būti vertinama kaip konkurencijos teisės principų ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 str. pažeidimas.

7.3. Valstybės IT paslaugų teikėjo įtvirtinimas biudžeto asignavimų valdytoju

Pažymėtina, kad egzistuoja galimybė Valstybės IT paslaugų teikėją įtvirtinti ir kaip biudžeto asignavimų valdytoją. Tokiu atveju valstybės asignavimų skyrimas iš valstybės biudžeto lėšų Valstybės IT paslaugų teikėjui turėtų būti numatytas įstatyme. LR Biudžeto sandaros įstatymo 4 str. 3 d. 5 p. turėtų būti atitinkamai pakoreguotas, tiesiogiai įtraukiant konkretų Valstybės IT paslaugų teikėją į valstybės biudžeto asignavimų valdytojų sąrašą (pavyzdžiui, šiuo matu tokiu būdu valstybės biudžeto asignavimų valdytoju yra įtvirtintas **Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija**). Valstybės IT paslaugų teikėjo vadovas, įvardintas šiame Biudžeto sandaros straipsnyje, atitinkamai būtų valstybės biudžeto asignavimų valdytojas IT paslaugų teikimo srityje. Sudarant kiekvienų metų biudžetą, Valstybės IT paslaugų teikėjas turėtų būti įtrauktas į sąrašą institucijų, kurioms skirta konkreti asignavimų suma biudžetiniams metams pagal patvirtintą įstaigos veiklos programą.

Visgi galimybė Valstybės IT paslaugų teikėją įtvirtinti biudžeto asignavimų valdytoju vertintina kaip daugiau teorinio pobūdžio. Tikėtina, kad LR Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimų, siekiant tiesiogiai įtraukiant konkretų Valstybės IT paslaugų teikėją į valstybės biudžeto asignavimų valdytojų sąrašą, sėkmingą įgyvendinimą užtikrinti būtų sunkiau, lyginant su kitomis alternatyvomis, todėl prioritetą turėtų būti teikiamas kitoms alternatyvoms.

² Galėtų būti daroma analogija į viešąsias įstaigas, atliekančias įgyvendinančiųjų institucijų, administruojančių Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšų skyrimą ir panaudojimą, projektų įgyvendinimą.

³ Tai ateityje leistų dalį IT paslaugų teikimo ateityje priskirti privatiems IT paslaugų teikėjams.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	34 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

8. VALSTYBĖS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ TEIKIAMŲ PASLAUGŲ PIRKIMAS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO PAGRINDU

Įvertinant aukščiau aptartas rizikas, susijusias su VPĮ 10 str. išimčių taikymu ir perkančiosioms organizacijoms taikytina pareiga paslaugas pirkti viešųjų pirkimų pagrindu, pažymėtina, kad visais atvejais ir neesant specialaus teisinio reglamentavimo valstybės IT paslaugų teikėjų IT paslaugas yra galima pirkti viešųjų pirkimu pagrindu.

Įvertinant tikslą mažinti viešajam sektoriui (IT paslaugų gavėjams) tenkančius administracinius ir kitokius procedūrinius suvaržymus įsigyjant šias paslaugas, Atsakinga institucija pagal aptartą organizacinę schemą koordinuotų IT paslaugų katalogą. IT paslaugos į šį katalogą galėtų būti įtraukiamos viešojo pirkimo preliminariųjų sutarčių pagrindu (VPĮ 63 str.). Kitaip tariant, Atsakinga institucija, kuri veiktų kaip centrinė perkančioji organizacija VPĮ 15 str. prasme, įvykdžiusi viešuosius pirkimus su valstybės IT paslaugų teikėjais sudarytų preliminariąsias sutartis. Šių preliminariųjų sutarčių pagrindu bet kuri suinteresuota perkančioji organizacija turėtų galimybę įsigyti reikalingas IT paslaugas, patenkančias į paslaugų katalogą, t.y. sudarytų preliminariųjų sutarčių objektą.

Pažymėtina, jog viešųjų pirkimų vykdymas šiuo atveju galimas:

- ▶ bendrais pagrindais atviro konkurso būdu. Tokiu atveju būtų būtini specialūs reikalavimai tiekėjams, kuriuos atitiktų tik valstybės IT paslaugų teikėjai, pavyzdžiui, speciali atestacija, leidimai dirbti su valstybės ir tarnybos paslaptimis ar kt. Kitu atveju, minėtais viešaisiais pirkimais nebūtų pasiekiami Atsakingos institucijos organizuojamam paslaugų katalogui reikalingi rezultatai, susiję su dalies paslaugų poreikio užtikrinimu išimtinai valstybės IT paslaugų teikėjų.
- ▶ vykdant neskelbiamas derybas VPĮ 56 str. 1 d. 3 p. (prekės, paslaugos ar darbai neskelbiamų derybų būdu gali būti perkami, jeigu dėl techninių ar meninių priežasčių arba dėl priežasčių, susijusių su išimtinių teisių apsauga, prekes pateikti, paslaugas pateikti ar darbus atlikti gali tik konkretus tiekėjas) pagrindu. Pažymėtina, kad šiuo atveju minėta išimtimi galima pasinaudoti tik tuo atveju, jei valstybės IT paslaugų teikėjams būtų priskiriamos išimtinės teisės vykdyti tokią veiklą ir nebūtų kitų alternatyvų įsigyti paslaugas iš kitų subjektų. Atsižvelgiant į tai, tampa aktualios aukščiau aptartos rizikos, susijusios su galimu ES steigimo sutarčių ar ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimu⁴.

⁴ Pavyzdžiui iki 2012-01-07 galiojusios redakcijos Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo paslaugų teikimo taisyklėse (Patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 1V-167) buvo numatyta, kad Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo paslaugos perkamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) 56 straipsnio 1 dalies 3 punktu arba 86 straipsnio 7 dalies 3 punktu. Nors šiuo metu tokia nuostata pripažinta netekusia galios, tačiau tų pačių taisyklių 7 p. numatyta, kad institucija, siekianti būti prijungta prie Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo ir naudotis jo paslaugomis, pateikia kvietimą dalyvauti pirkimo procedūrose Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo operatoriui – valstybės įmonei „Infostruktūra“, t.y. perka paslaugas tik iš minėto subjekto.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	35 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Nusprendus paslaugas pirkti VPĮ 56 str. 1 d. 3 p. pagrindu pirkimas dėl preliminarių sutarčių sudarymo būtų pradėdamas tik gavus Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą dėl tokio pirkimo būdo pasirinkimo VPĮ 56 str. 5 d. tvarka.

Svarbu pažymėti tai, kad siekiant užtikrinti IT paslaugų įsigijimą per Atsakingos institucijos organizuojamą katalogą, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme turėtų būti įtvirtintos nuostatos, įpareigojančios viešuosius subjektus / perkančiąsias organizacijas tokias paslaugas pirkti IT paslaugų katalogo pagrindu. Reikia pažymėti, kad šiuo metu VPĮ 15 str. 5 d. įtvirtinta, jog perkančiosios organizacijos, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulines įstaigas užsienyje ir Lietuvos Respublikos atstovybes prie tarptautinių organizacijų, privalo įsigyti prekes, paslaugas ir darbus iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją, kai centrinės perkančiosios organizacijos kataloge siūlomos prekės, paslaugos ar darbai atitinka perkančiosios organizacijos poreikius ir perkančioji organizacija negali jų atlikti efektyvesniu būdu racionaliai naudodama tam skirtas lėšas. Taigi, viena vertus, šiuo metu yra teisinės prielaidos įpareigoti pirkti iš Atsakingos institucijos IT paslaugų katalogo, jei jai būtų suteikiamas centrinės perkančiosios organizacijos statusas. Kita vertus, VPĮ 15 str. tuo pačiu yra įtvirtinta ir išimtis, leidžianti nepirkti tokių paslaugų, kas gali lemti pirkimų per katalogą neefektyvumą ir nevisuotinumą. Dėl šios priežasties svarstytinas būtinumas VPĮ ar Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme įtvirtinti specialias taisykles VPĮ 15 str. atžvilgiu, įpareigojančias pirkti IT paslaugas per Atsakingą instituciją.

9. PRIVATAUS SEKTORIAUS IT PASLAUGŲ TEIKĖJŲ IT PASLAUGŲ PIRKIMAS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO PAGRINDU

Atsakinga institucija privačių IT paslaugų teikėjų IT paslaugas į IT paslaugų katalogą įtrauktų viešųjų pirkimų bendrai pagrindais sudarytų preliminarių sutarčių pagrindu (VPĮ 63 str.).

Manytina, kad privačių IT paslaugų teikėjų IT paslaugų pirkimas teisės aktuose galėtų būti teisiškai reglamentuojamas tiek, kiek tai yra būtina užtikrinti viešojo sektoriaus subjektų pareigą naudotis Atsakingos institucijos katalogu ir prireikus įsigyti specifinių IT paslaugų, kreiptis į Atsakingą instituciją VPĮ 14 str. pagrindu atlikti konkretų pirkimą.

Praktikoje dažniausiai pasitaikantiems sudėtingiems pirkimams yra rengiamos standartinės ar pavyzdinės pirkimo sąlygos, tačiau privalomų taikyti reikalavimų praktika nėra taikoma, t.y. kokie reikalavimai kvalifikacijai ar techninei specifikacijai turi būti taikomi konkretaus pirkimo atveju. Įvertinant, kad viešuosius pirkimus vykdytų ne atskiros perkančiosios organizacijos, o Atsakinga institucija, manytina, kad jai savo ruožtu galėtų būti keliami tikslai dėl konkurencijos skatinimo, efektyvaus paslaugų teikimo organizavimo. Tuo tarpu, specifinių ir privalomų reikalavimų nustatymas gali riboti galimybes Atsakingai institucijai užtikrinti lankstų ir efektyvų viešųjų pirkimų vykdymą, prisitaikant prie besikeičiančios ir dinamiškos informacinių išteklių ir technologijų rinkos.

Siekiant įtvirtinti saugiklius, susijusius su tinkamu viešųjų pirkimų vykdymu, sąlygų tinkamu parengimu, svarstyтина teisės aktuose (Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme ar poįstatyminiuose teisės aktuose, skirtuose Atsakingai institucijai, numatyti pareigą derinti svarbiausių pirkimų dokumentus su atitinkamomis institucijomis, pavyzdžiui, Viešųjų pirkimų tarnyba, Informacinės visuomenės plėtros komitetu ar kt.). Manytina, jog šie saugikliai ir procedūros turėtų sudaryti galimybę išvengti privataus sektoriaus tiekėjų rinkos ir sąžiningos konkurencijos iškraipymo.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	36 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

Minėtų pirkimų pagrindu preliminariosios sutartys turėtų būti sudaromos maksimaliam 4 metų terminui (VPĮ 63 str.), įvertinant Atsakingos institucijos teisę anksčiau šio termino pabaigos vykdyti naujus ar papildomus pirkimus, jei pasikeitimai rinkoje lemtų IT paslaugų poreikių pokyčius.

Papildomai įvertinant IT paslaugų poreikį ir jų pobūdį, susijusį su valstybės IS/registrų duomenų tvarkymu bei šios veiklos reikšme valstybei, manytina, kad teisės aktuose, įskaitant Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme, gali būti nustatomi reikalavimai, taikytini privačių IT paslaugų teikėjų patikimumui.

10. PASIRUOŠIMAS VIII PERTVARKOS ĮGYVENDINIMUI

Nors aukščiau nurodyta teisinės aplinkos ir reikalingų teisės aktų pakeitimų analizė, susijusi su VIII modelio pertvarkos įgyvendinimu, t.y. kokios teisinės prielaidos realizuoti naują VIII valdymo modelį ir teisės aktų pakeitimai turėtų būti priimti, kad šis modelis būtų taikomas praktiškai, manytina, kad siekiant pasiruošti VIII pertvarkai ir ją pradėti iki priimant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimus turėtų būti svarstoma galimybė priimti sprendimus Vyriausybės lygmenyje dėl tolimesnio pasiruošimo naujam VIII valdymo modeliui, o taip pat VIII konsolidavimo.

Manytina, kad šiuo tikslu iki priimant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimus ir siekiant pasiruošti/pradėti VIII pertvarkymui, kurio rezultatas būtų naujas VIII valdymo modelis, Vyriausybė, remdamasi Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme 4 str. 1 p., galėtų priimti nutarimą, kuriuo būtų pradėdamas VIII pertvarkos pasiruošimo procesas, o pradėjus vykdyti VIII pertvarkymą būtų parengtas ir galutinai teisės aktų nustatyta tvarka suderintas, priimtas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimas, kuriuo būtų įtvirtintas naujas VIII valdymo modelis. Manytina, kad minėtas Vyriausybės nutarimas galėtų apimti:

- ▶ pritari VIII optimizavimui – kurti ir teikti IT paslaugas valstybiniame sektoriuje, paskirti / įsteigti IT paslaugas valstybės institucijoms ir įstaigoms teiksiančius valstybės IT paslaugų teikėjus, kuriuose būtų konsoliduota VIII. Tais atvejais, kuomet įstaigoms ekonomiškai naudingiau ir jų tvarkomiems IT sprendimams nėra taikomi informacijos saugos ar kiti apribojimai, derinant su valstybės IT paslaugų teikėjais, su tokių IT sprendimų tvarkymu susijusiems poreikiams tenkinti, pasitelkti IT paslaugas iš privataus sektoriaus IT paslaugų teikėjų. Tokiu būdu būtų realizuota Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 4 str. 1 p. numatyta Vyriausybei priskirta kompetencija, susijusi su valstybės informacinių išteklių veiklos prioritetus, plėtros kryptių nustatymu.
- ▶ paskirti Atsakingą instituciją.
- ▶ pavesti Atsakingai institucijai parengti VIII konsolidavimo įgyvendinimo planą, numatant jame visus VIII pertvarkymui reikalingus darbus, tame tarpe finansavimo modelio parengimą, teisinės ir metodinės bazės, reikalingos IT paslaugų teikimui ir gavimui, parengimą, Institucijų priskyrimo paskirtiems / įsteigtiems valstybės IT paslaugų teikėjams principų parengimą ir priskyrimo atlikimą; valstybės IT paslaugų teikėjų veiklos modelių bei techninių projektų parengimą.
- ▶ Paskirti 4 (keturias) Institucijas, kurios savo valdymo srityje sukauptos kompetencijos ir infrastruktūros pagrindu paskirtų / įsteigtų po vieną valstybės IT paslaugų teikėją. Valstybės IT paslaugų teikėjus paskirti / įsteigti šiose valdymo srityse - Finansų ministerijos valdymo srityje, Vidaus reikalų ministerijos valdymo srityje, Teisingumo ministerijos valdymo srityje ir Susisiekimo ministerijos valdymo srityje.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	37 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

11. IŠVADOS

- ▶ Dalis su Valstybės IT paslaugų teikėjų veikla, jos finansavimu susijusių klausimų yra bendri, nepriklauso nuo konkrečios pasirinktos juridinės formos. Pavyzdžiui, galimybė ES SF paramos lėšomis sukurti, formuoti Valstybės IT paslaugų teikėjo turtą arba perkelti iš valstybės institucijų ir įstaigų ES SF paramos lėšomis jau sukurtą IS ir nupirktą techninę įrangą pasirinktiems Valstybės IT paslaugų teikėjams.
- ▶ Galimybė pasinaudoti ES SF paramos lėšomis kuriant, formuojant Valstybės IT paslaugų teikėjo turtą turėtų būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju. *A priori* ribojimų pasinaudoti ES SF paramos lėšomis kuriant, formuojant Valstybės IT paslaugų teikėjo turtą nenumatoma.
- ▶ Galimybė disponuoti, *inter alia* perduoti pasirinktam Valstybės IT paslaugų teikėjui panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas jau sukurtas IS ar įsigytą techninę įrangą turėtų būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į fondo taikomas ir vykdomo projekto taisykles, sudarytą konkretauro projekto finansavimo ir administravimo sutartį ir jų nuostatas.
- ▶ Numatomos kelios galimybės Valstybės IT paslaugų teikėjui perduoti valstybės turtą:
  - ▶ Perdavimas patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti;
  - ▶ Perdavimas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai naudotis;
  - ▶ Perdavimas kaip investicija (įnašas), vykdam Valstybės IT paslaugų teikėjo steigimo akte ar steigimo sutartyje prisiimtus steigėjo turtinius įsipareigojimus.
- ▶ Galimi keli variantai Valstybės IT paslaugų teikėjo veiklą finansuoti valstybės biudžeto lėšomis:
  - ▶ finansavimas Valstybės IT paslaugų teikėjui galėtų būti skiriamas tiesiogiai biudžeto asignavimų valdytojo, sudarius biudžeto lėšų naudojimo sutartį;
  - ▶ Valstybės IT paslaugų teikėjas gali būti įtvirtinamas biudžeto asignavimų gavėju;
  - ▶ Valstybės IT paslaugų teikėjas gali būti tiesiogiai įtraukiamas į biudžeto asignavimų valdytojų sąrašą.
- ▶ Analizuojant esamą teisinį reglamentavimą, manytina, jog IT paslaugų teikimas galėtų būti organizuojamas Atsakingai institucijai organizuojant IT paslaugų katalogą, į kurį būtų įtraukiamos valstybės IT paslaugų teikėjų ir privačių IT paslaugų teikėjų paslaugos.
- ▶ Dalis IT paslaugų, susijusių su I-II kategorijos IS/registrų tvarkymu neišvengiamai turi būti teikiama valstybės IT paslaugų teikėjų, tokiu būdu sudarant prielaidas viešajam sektoriui naudotis valstybės IT paslaugų teikėjų paslaugomis.
- ▶ Organizuojant IT paslaugų katalogą, Atsakinga institucija turėtų vykdyti tiek valstybės, tiek privačių IT paslaugų teikėjų viešuosius pirkimus ir sudaryti preliminarįsias paslaugų teikimo sutartis, kaip centrinė perkančioji organizacija. Tokiu būdu IT paslaugų gavėjai, nevykdydami savarankiškų viešųjų pirkimų procedūrų, turėtų galimybę sudaryti sutartis dėl IT paslaugų kataloge esančių subjektų paslaugų.
- ▶ Atsakinga institucija galėtų nevykdyti viešojo pirkimo procedūrų dėl valstybės IT paslaugų teikėjų paslaugų tik tuo atveju, jei teisės aktuose būtų įtvirtinta išimtinė tokia valstybės IT paslaugų teikėjo teisė teikti tokias paslaugas (VPĮ 10 str. 1 d. 7 p.). Tokių teisės aktų nuostatos turėtų atitikti ES sutarčių sąlygas dėl konkurencijos teisės reikalavimų. Neesant minėtų išimčių, Atsakinga institucija sutartis su valstybės IT paslaugų gavėjais galėtų sudaryti neskelbiamų derybų būdu VPĮ 56 str. 1 d. 3 p. pagrindu.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	38 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

- ▶ Atsakinga institucija privačių IT paslaugų teikėjų IT paslaugas į IT paslaugų katalogą įtrauktų viešųjų pirkimų bendrai pagrindais sudarytų preliminarių sutarčių pagrindu (VPĮ 63 str.). Pastaruoju atveju gali būti tikslinga teisės aktuose, įskaitant Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme, nustatyti reikalavimus, taikytinus privačių IT paslaugų teikėjų patikimumui ar jo įvertinimui.
- ▶ Alternatyviai, Atsakinga institucija galėtų nevykdyti viešųjų pirkimų dėl valstybės IT paslaugų teikėjų IT paslaugų, jei . valstybės IT paslaugų teikėjų veikla būtų finansuojant valstybės biudžeto lėšomis ir jiems priskirta IT paslaugų teikimo veikla būtų kvalifikuojama kaip VIII administravimas/valdymas, t.y. kaip tam tikros valstybinės veiklos/viešojo administravimo sritis, kuri turėtų būti specialiai reglamentuojama teisės aktais.
- ▶ Siekiant pasiruošti VIII pertvarkai ir ją pradėti iki priimant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimus turėtų būti svarstoma galimybė priimti sprendimus Vyriausybės lygmenyje dėl tolimesnio pasiruošimo naujam VIII valdymo modeliui, o taip pat VIII konsolidavimo.

12. TEISINIO REGLAMENTAVIMO POREIKIAI

Aukščiau aptartos alternatyvos yra susijusios su šiais papildomo/naujo teisinio reglamentavimo poreikiais:

1. Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme būtų reikalinga:
  - i) numatyti teisės normas, susijusias su Atsakingos institucijos kompetencija ir IT paslaugų teikimo katalogo organizavimu privalomumu įsigyti paslaugas iš jo. Taip pat įstatyme svarstyтина numatyti, kad Atsakingą instituciją skiria Vyriausybė, o taip pat ji arba jos įgaliota institucija sudaro/nustato paslaugų teikimo katalogą ir paslaugų sąrašą;
  - ii) turėtų būti numatyta valstybės IT paslaugų teikėjų IT paslaugų atsakomybės sritis (IS/registrų kategorija ar jų priskyrimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos sprendimu);
  - iii) reikalavimai privatiems IT paslaugų teikėjams, jei būtų keliami specifiniai reikalavimai šiems subjektams ir jų patikimumo vertinimui.
2. Vyriausybės nutarimu turėtų būti detalizuojami principai, susiję su paslaugų teikimo katalogo organizavimu ir paslaugų sąrašo nustatymu. Tikslinga, kad tokiu teisės aktu būtų paskiriama Atsakinga institucija, o taip pat nustatomas paslaugų rūšių pavyzdinis sąrašas ir/arba jo nustatymo principai, įvertinant, kad baigtinis sąrašas neturėtų būti sudaromas, o taip pat numatoma galimybė jį plėsti nepriimant atskiro Vyriausybės nutarimo Atsakingos institucijos sprendimu. Nutarime galima būtų išskirti tik paslaugų rūšis arba ir nebaigtinį tokių paslaugų sąrašą, pavyzdžiui, vietinis IT palaikymas kaip paslauga (LSaaS), taikomoji programinė įranga kaip paslauga (SaaS), programinės įrangos platforma kaip paslauga (PaaS), techninė įranga kaip paslauga (IaaS), techninės įrangos talpinimas duomenų centre (DaaS), kitos paslaugos (pavyzdžiui, mokymai, tinklo paslaugos ir pan.). Jei nutarimu būtų nustatomos paslaugų rūšys ar jų nebaigtinis sąrašas, turėtų būti numatoma, kad esant poreikiui ir Paslaugų gavėjų suinteresuotumui Atsakinga institucija turėtų užtikrinti ir kitų IT paslaugų teikimo organizavimą bei priimtų sprendimus dėl tokių IT paslaugų teikimo tikslingumo bei įtraukimo į sąrašą.

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	39 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

3. Kituose teisės aktuose (poįstatyminiuose teisės aktuose), tuo atveju, jei Valstybės IT paslaugų teikėjai veiktų kaip VIII tvarkytojai ir vykdytų teisės aktuose reglamentuotą VIII administravimo ir IT paslaugų teikimo veiklą, kaip tam tikrą valstybės funkciją, turėtų būti detalizuojami pagrindiniai VIII tvarkytojų veiklos principai, nustatomos valstybės IS / registrų kategorijos, kurių atžvilgiu IT paslaugų teikimą ir administravimą užtikrina šie VIII tvarkytojai, reglamentuojami VIII tvarkytojų ir IT paslaugų gavėjų tarpusavio teisiniai santykiai, o taip pat Atsakingos institucijos vaidmuo užtikrinant IT paslaugų teikimo organizavimą.
4. Valstybės IT paslaugų teikėjo steigimo aktas, surašomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu dėl viešosios įstaigos steigimo ir valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka. Vyriausybės nutarime taip pat turi būti nurodyta valstybės institucija, kuriai pavedama atstovauti steigėjai, ir šios valstybės institucijos, kaip viešosios įstaigos savininkės ar dalininkės, teisės ir pareigos.
5. Vyriausybės nutarimai dėl Valstybės IT turto perdavimo Valstybės IT paslaugų teikėjui patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti. Nutarimuose turėtų būti numatoma, kad Valstybei priklausantis IT turtas patikėjimo teise valdyti, naudoti ir juo disponuoti perduodamas Valstybės IT paslaugų teikėjui. Nutarimai priimami vadovaujantis Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos apraše numatytais reikalavimais ir tvarka.
6. Vyriausybės nutarimai dėl Valstybės IT turto perdavimo Valstybės IT paslaugų teikėjui panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis. Nutarimuose turėtų būti numatoma, kad Valstybei priklausantis IT turtas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis perduodamas Valstybės IT paslaugų teikėjui. Nutarimai priimami Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos apraše nustatytais reikalavimais bei tvarka.
7. Vyriausybės nutarimai dėl valstybės turto investavimo vykdant steigimo akte ar steigimo sutartyje prisiimtus steigėjo turtinius įsipareigojimus. Nutarimuose turėtų būti numatytas dalininkų kapitalo formavimas arba dalininkų kapitalo didinimas. Nutarimuose taip pat turi būti numatytas ekonominis ir socialinis jų pagrindimas pagrįsti, be to, kad yra tenkinami ne mažiau kaip trys Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 19 str. 2 dalyje numatyti kriterijai.
9. Iki priimant Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimus ir siekiant pasiruošti / pradėti VIII pertvarkymui, kurio rezultatas būtų naujas VIII valdymo modelis, Vyriausybė, remdamasi Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme 4 str. 1 p., galėtų priimti nutarimą, kuriuo būtų pradedamas VIII pertvarkos pasiruošimo procesas, o pradėjus vykdyti VIII pertvarkymą būtų parengtas ir galutinai teisės aktų nustatyta tvarka suderintas, priimtas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimas, kuriuo būtų įtvirtintas naujas VIII valdymo modelis. Manytina, kad minėtas Vyriausybės nutarimas galėtų apimti:
  - i) Pritarti VIII optimizavimui – kurti ir teikti IT paslaugas valstybiniame sektoriuje, paskirti / įsteigti IT paslaugas valstybės institucijoms ir įstaigoms teikiančius valstybės IT paslaugų teikėjus, kuriuose būtų konsoliduota VIII. Tais atvejais, kuomet įstaigoms ekonomiškai naudingiau ir jų tvarkomiems IT sprendimams nėra taikomi informacijos saugos ar kiti apribojimai, derinant su valstybės IT paslaugų teikėjais, su tokių IT sprendimų tvarkymu susijusiems poreikiams tenkinti, pasitelkti IT paslaugas iš privataus sektoriaus IT paslaugų teikėjų. Tokiu būdu būtų realizuota Lietuvos Respublikos

Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos	Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti ES struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimo paslaugos	40 lapas iš 40
	Valstybės IT paslaugų teikėjų juridinio asmens teisinių formų bei IT paslaugų teikimo organizavimo alternatyvų teisiniai aspektai	

valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 4 str. 1 p. numatyta Vyriausybei priskirta kompetencija, susijusi su valstybės informacinių išteklių veiklos prioritetus, plėtros kryptių nustatymu.

- ii) Paskirti Atsakingą instituciją.
- iii) Pavesti Atsakingai institucijai parengti VIII konsolidavimo įgyvendinimo planą, numatant jame visus VIII pertvarkymui reikalingus darbus, įskaitant:
  - a. Finansavimo modelio parengimą;
  - b. Teisinės ir metodinės bazės, reikalingos IT paslaugų teikimui ir gavimui, parengimą;
  - c. Institucijų priskyrimo paskirtiems / įsteigtiems Valstybės IT paslaugų teikėjams principų parengimą ir priskyrimo atlikimą;
  - d. Valstybės IT paslaugų teikėjų veiklos modelių bei techninių projektų parengimą.
- iv) Paskirti 4 (keturias) Institucijas, kurios savo valdymo srityje sukauptos kompetencijos ir infrastruktūros pagrindu paskirtų / įsteigtų po vieną valstybės IT paslaugų teikėją. Valstybės IT paslaugų teikėjus paskirti / įsteigti šiose valdymo srityse:
  - a. Finansų ministerijos valdymo srityje;
  - b. Vidaus reikalų ministerijos valdymo srityje;
  - c. Teisingumo ministerijos valdymo srityje;
  - d. Susisiekimo ministerijos valdymo srityje.